Ազգ
Azg armenian daily
25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1997 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 247 (1501)

Բանկից գողացած 300 հազար դոլարը պարտակել չհաջողվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Դեկտեմբերի 23-ին Կենտրոնի ներքին գործերի բաժնում բանկերից մեկի վարչության նախագահից հայտարարություն էր ստացվել, որ նույն օրը, ժամը 16.30-ի սահմաններում բանկի արժութային գործարքների բաժնի պետի՝ Արմեն Սիմոնյանի ավտոմեքենայից, չպարզված հանգամանքներում, անհետացել է 300 հազար դոլար։

Օպերատիվ քննչական խումբը, մի քանի ժամ տեւած ձեռնարկումների շնորհիվ, պարզեց դեպքի իրական պատկերն ու մանրամասները։

Արմեն Սիմոնյանը դեկտեմբերի 23-ին ՀՀ կենտրոնական բանկից, համապատասխան ձեւակերպումներով, ստացել է 300 հազար դոլար կանխիկ գումար, որը պետք է ինկասատորների ուղեկցությամբ տաներ բանկ։ Սակայն, չսպասելով ինկասատորներին եւ խախտելով կանխիկ դրամական միջոցների տեղափոխման կարգը, նա ամբողջ գումարը տարել է նախապես վարձած բնակարան եւ թաքցրել վառելանյութի երկաթյա տարայում։ Որպեսզի հետագայում իր վրա ոչ մի կասկած չլինի, Գրիգոր Լուսավորչի փողոցում իր ավտոմեքենայով դիտավորյալ բախվում է մի այլ մեքենայի եւ, ստեղծված խառնաշփոթն օգտագործելով, ասում, թե ամբողջ գումարը գողացան։

Արմեն Սիմոնյանը ձերբակալված է, հափշտակված 300 հազար դոլարն ամբողջությամբ հայտնաբերված եւ առգրավված է։ Կատարվում է նախաքննություն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ռուսաստանը եւ մենք 1998 թվականին

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

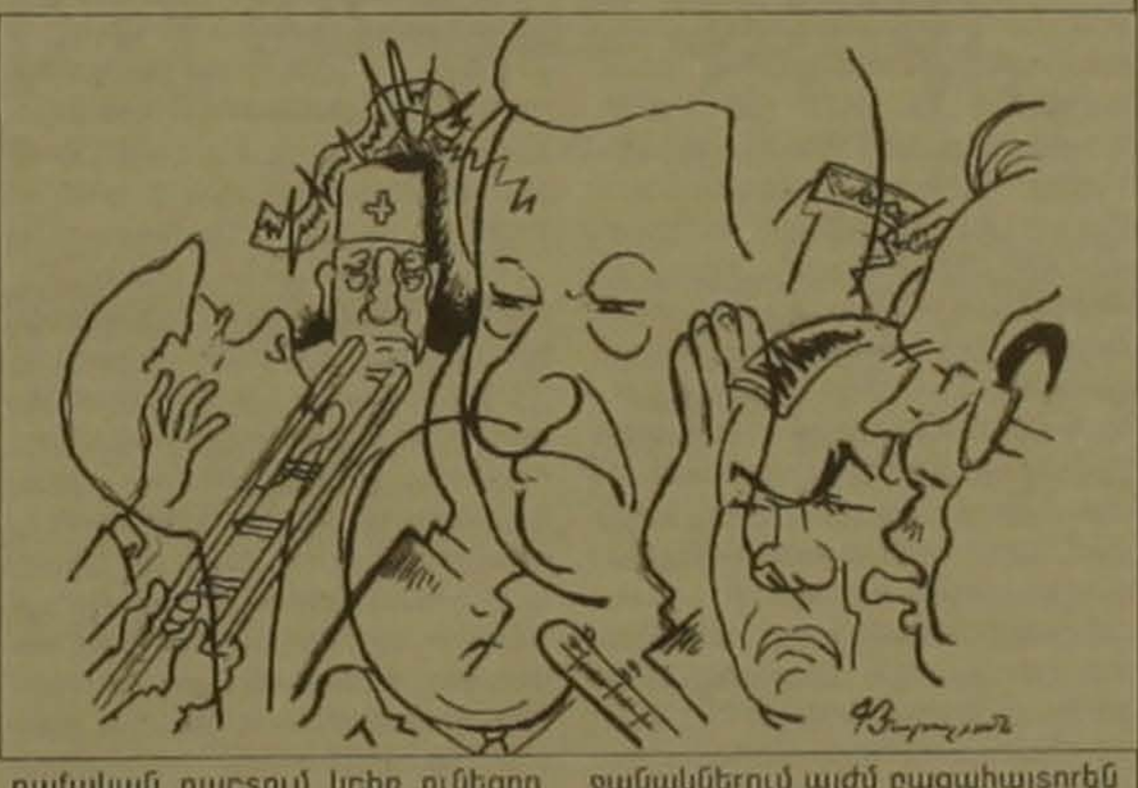

Ռուսաստանի քաղաքական զարգացումների նկատմամբ մեր հետաքրքրությունը բնական է։ Ուզենք-չուզենք, այս խոշոր երկրում տեղի ունեցող իրադարձություններն իրենց անդրադարձն են գտնելու ողջ Եվրոպայի, աշխարհի, հասկանալի է նաեւ մեր ճակատագրում։ Այս իմաստով Ռուսաստանի ներքաղաքական կայունությունը ձեռնտու եւ շահավետ պիտի լինի մեզ համար։ Բայց ամբողջ հարցն այն է, որ հետխորհրդային շրջանում այս երկրում այդպես էլ չի հաստատվել ցանկալի կայունություն։ Ամբողջ 1997 թ. որքան էլ իրադրությունը մնում էր վերահսկելի, ակնհայտ էր, որ երկիրը չունի հստակորեն արտահայտված քաղաքական կենտրոն։ Նույնիսկ պետական իշխանության ամենաբարձր օղակներում լիակատար փոխըմբռնում եւ փոխհամաձայնություն չկա թե՛ ներքին, թե՛ արտաքին քաղաքականության հանգուցային խնդիրների շուրջ։

Իհարկե, բավական մեծ հեռավորությունից կատեգորիկ դատողություններ անելը արդարացված չէ, մանավանդ, մեր ձեռքի տակ չունենք Ռուսաստանի ներքաղաքական զարգացումների բոլոր նրբերանգների մասին հավաստի տեղեկատվություն, սակայն նույնիսկ այս պարագայում կասկածից վեր է, որ ռուսական քաղաքական դաշտում կշիռ ունեցող գործիչներից յուրաքանչյուրը «իր խաղն է խաղում», որը ոչ միշտ է համընկնում պետական-ազգային շահերին։ Այդ ամենն ավելի հստակորեն ընդգծվեց կառավարության անվստահություն հայտնելու եւ 1998 թ. պետական բյուջեի նախագիծն ընդունելու հարցի շուրջ ծավալված անդրկուլիսային քաշքշուկներում։

Թվում է, 1998 թ. Ռուսաստանի ներքաղաքական զարգացումների առանցքը մնալու է երկրի նախագահ Բորիս Ելցինը, ավելի ճիշտ՝ նրա առողջական վիճակը։ Մոսկովյան շրջանակներում այժմ բացահայտորեն խոսվում է, որ Բորիս Ելցինը անբուժելի հիվանդ է, ինչն օրեցօր ավելի նկատելի է դարձնում նրա հետագա կառավարելու անհնարինությունը։ Խոսքը ամենեւին սրտի հիվանդության մասին չէ եւ ոչ էլ վերջերս տարած վիրուսի, ինչը ամեն կերպ որպես թեթեւ հիվանդություն են ներկայացնում մոսկովյան հեռուստաընկերությունները։ Խոսքն ակնհայտ գառամախտի մասին է (ծերունական մարազմ), որն ավելի ու ավելի դժվար է դառնում թաքցնել։

Տես ▸ էջ 2

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ արտգործնախարարը քննադատեց Ռուսաստանի ներկայիս դիրքորոշումը

Նաիրա Մելքումյանի առաջին ասուլիսը

ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանը չորեքշաբթի օրը Ստեփանակերտում անցկացրեց իր առաջին մամլո ասուլիսը։ Ըստ նրա, անցնող տարին եղել է բավական բարդ եւ հակասական եւ բոլորս լավ ենք հասկանում, որ ոտք ենք դնում մի այնպիսի տարի, որը կլինի ավելի բարդ, քան նախորդն էր, եւ կպահանջի բոլորից համբերություն եւ տոկունություն։ Տարվա ընթացքում ղարաբաղյան կողմին հաջողվեց որոշ առումով մեղմել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների դիրքորոշումը, սակայն չհաջողվեց հասնել, որ բանակցությունների սեղանին դրվեն այնպիսի առաջարկներ, որոնք լիովին լինեին փոխըմբռնելի եւ փոխզիջումային։ Խոսելով Ռուսաստանի դիրքորոշման մասին, ԼՂՀ արտգործնախարարը, ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի Ստեփանակերտի թղթակցի, միաժամանակ զգացնել տվեց, որ Ռուսաստանի դիվանագիտության մեջ ոչ միայն չեն նկատվում դրական տեղաշարժեր հօգուտ Ղարաբաղի, այլեւ ընդհակառակը. «Տարակուսանք է առաջացնում այն հանգամանքը, թե ինչու է Ռուսաստանը հրաժարվել նախկին դիրքորոշումից։ Մենք չենք կարող ասել, թե Ռուսաստանի ներկայիս դիրքորոշումը առավել ճկուն ու կառուցողական է», ասաց նա։ Նաիրա Մելքումյանն իր տարակուսանքն արտահայտեց նաեւ Մինսկի խմբի ռուսաստանցի համանախագահ Յուրի Յուկալովի վերջին հայտարարության առիթով, համաձայն որի, իբր բանակցային գործընթացի հիմնական արգելքը Ղարաբաղի ղեկավարությունն է, որը չի ընդունում համանախագահների նոր առաջարկությունները։ ԼՂՀ արտգործնախարարը մեղադրեց Յուկալովին, որ վերջինս չի համապատասխանում միջնորդի կարգավիճակին եւ նրա գործը չէ գնահատական տալ այս կամ այն կողմին։ «Վերջին ժամանակներս թե՛ պարոն Լոզինսկին եւ թե՛ պրն Յուկալովը թույլ են տալիս այնպիսի հայտարարություններ, որոնք չեն տեղավորվում Կովկասում Ռուսաստանի քաղաքականության մեր այն պատկերացումներում, որոնք ձեւավորվել են անցյալ տարիներին», ասաց նա։ Անդրադառնալով Հայաստանի արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանի կոպենհագենյան ելույթին՝ Նաիրա Մելքումյանը զգուշացավ այն որակել որպես Հայաստանի Հանրապետության դիրքորոշման փոփոխություն ղարաբաղյան հիմնախնդրի նկատմամբ։ Նա ավելի շատ հակված էր ենթադրելու, թե Ալեքսանդր Արզումանյանը փորձ է արել ներկայացնելու ԼՂՀ-ի դիրքորոշումը. «Դա հենց այն է, ինչը բազմիցս կրկնել ենք մենք», ասաց նա։ Բացի այդ, նա հույս հայտնեց, թե Հայաստանը առաջիկայում եւս կշարունակի աջակցել ղարաբաղյան կողմի դիրքորոշմանը։ Նաիրա Մելքումյանը ափսոսանք հայտնեց, որ Լեռնային Ղարաբաղի առաջարկություններից եւ ոչ մեկը չի ընդունվել, դրա համար էլ Կոպենհագենի արդյունքները նա գնահատեց որպես անբավարար։ Չնայած դրան, նա լավատեսորեն է տրամադրված Լեռնային Ղարաբաղի ճանաչման գործընթացի նկատմամբ։ Նաիրա Մելքումյանն այն համոզմունքն արտահայտեց, որ այսօր, քանի դեռ բանակցություններում Ադրբեջանի պարտականությունները ստանձնել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահությունը, բանակցային գործընթացը բնական է, որ կընդհատվի։

Մահացավ Լիբանանում ՀՀ դեսպան Երվանդ Մելքոնյանը

Նյու Յորքից մեր ստացած հեռախոսազանգը գուժեց Լիբանանում Հայաստանի դեսպան Երվանդ Մելքոնյանի մահը։ Նա Բեյրութից Նյու Յորք էր գնացել անցյալ շաբաթ օրը, իր որդու՝ մեր թերթի նախկին աշխատակից Արտակի տեսության։ Մահը պատահել է հյուրանոցում, երեքշաբթի գիշեր, սրտի կաթվածի հետեւանքով։

Ընդամենը 53 տարեկան էր Ե. Մելքոնյանը։ Բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դասախոսել էր Երեւանի պետհամալսարանում, Ս. Էջմիածնի Հոգեւոր ճեմարանում։ Եղել է «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր։ 1991-92 թ.թ.-ին հոդվածներ է ստորագրել «Ազգ»-ում։ 1993 թ.-ին հավատարմատար էր նշանակվել Լիբանանում, իսկ 1996 թ.-ին՝ դեսպան։

Կոֆի Անանը այցելել է Նոր Ջուղայի Ս. Ամենափրկիչ եկեղեցի

Ինչպես հայտնի է դարձել, դեկտեմբերի 10-ին, Թեհրանում կայացած Իսլամական համաժողով կազմակերպության գագաթաժողովում ելույթ ունենալուց հետո, ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը, Իրանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչների եւ երկրի ղեկավարության ներկայացուցիչների ուղեկցությամբ, այցելել է Նոր Ջուղայի Ս. Ամենափրկիչ վանք։

Վանքի «Կոմիտաս» երգչախմբի ողջույնից հետո թեմակալ առաջնորդ Կորյուն սրբազանը բարի գալուստի խոսք է ասել հյուրերին եւ տեղեկություններ հայտնել իրանահայության մասին։

Եկեղեցուն ծանոթանալուց հետո, ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարն այցելել է թանգարան, որտեղ նրան են ներկայացվել արքայական հրամանագրերի, Միջին Արեւելքի առաջին՝ Խաչատուր վրդ. Կեսարացու հիմնադրած Ս. Ամենափրկիչ վանքի տպարանի, տպագրված առաջին գրքի եւ հայ եկեղեցու հոգեւոր ու մշակութային գանձերի այլ նմուշներ։ Այցելուների հատուկ ուշադրությանն են արժանացել մասնավորապես Սարգիս Խաչատրյանի, Հովհաննես Այվազովսկու եւ Ռեմբրանդի գեղանկարները։ Սրբազան հայրը, ցուցադրելով Արեւմտյան Հայաստանից բերված մագաղաթյա ձեռագիր մատյանները, շեշտել է, որ 1915 թ. մինչ օրս բռնագրավված տարածքներում շարունակվում է հայկական վանքերի ու հուշակոթողների ծրագրված ոչնչացումը։

Այցի ավարտին Կոֆի Անանը ստորագրել է պատվավոր հյուրերի ոսկե մատյանում, այնուհետեւ նրան նվիրել են անգլերեն լեզվով նկարազարդ հրատարակություններ եւ հանձնել երկու հուշագրեր՝ արցախահայության խնդրին արդար լուծում տալու եւ Օսմանյան կայսրության հիմնադրման 700-ամյակը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից նշումն արգելելու վերաբերյալ։

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գնդակոծվել են Ազատամուտի եւ Վազաշենի պաշտպանական դիրքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Դեկտեմբերի 23-ին, ժամը 21-ն անց 00-ից մինչեւ 22-ն անց 30-ը, իսկ այնուհետեւ 23-ն անց 5-ից մինչեւ 23-ն անց 40-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով եւ հրազենային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Իջեւանի Ազատամուտ գյուղի պաշտպանական դիրքերը։ Նույն օրը, ժամը 23-ն անց 5-ից կարճատեւ գնդակոծության են ենթարկվել նաեւ Իջեւանի Վազաշեն բնակավայրի պաշտպանական դիրքերը։ Տուժածներ չկան։ Պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ քարոզչության վարչությունում ասացին, որ սահմանի մյուս հատվածներում միջադեպեր չեն գրանցվել։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Թուրքիա-ԱՄՆ-Իսրայել դաշի՞նք առանց Եվրամիության

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFI, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազն այսօր իր հեռուստաելույթում հայտարարեց, թե իր երկիրը չի փոխի դիրքորոշումը Եվրամիության երկրների նկատմամբ։ Վերջին գագաթաժողովում Թուրքիան հանվել էր թեկնածուների ցուցակից։ Վարչապետ Յըլմազը ասաց նաեւ, որ Կիպրոսի եւ Հունաստանի, ինչպես նաեւ մարդու իրավունքների պաշտպանության խնդիրների շուրջ Թուրքիան բանակցություններ չի վարի Եվրամիության երկրների հետ։ Յըլմազն ընդգծեց, որ եթե մինչեւ հաջորդ տարվա հունիսը Թուրքիան նորից չմտցվի Եվրամիության թեկնածու երկրների ցուցակը, ապա իր երկրի կառավարությունը կհանի թեկնածությունը։ Միեւնույն ժամանակ, ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության խոսնակ Ջեյմս Ֆոլին հայտնեց, որ պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը հաջորդ տարվա ամռանը կայցելի Թուրքիա։ Յըլմազը Թուրքիա է հրավիրել նաեւ մարդու իրավունքների գծով ամերիկյան բարձրագույն պաշտոնյային՝ պետքարտուղարի օգնական Ջոն Շաթոքին։ Խոսնակը հաղորդեց նաեւ, որ Սպիտակ տանը տեղի ունեցած բանակցությունների ընթացքում Մ. Նահանգները ցույց է տվել, որ մտահոգված է Թուրքիայում մարդու իրավունքների խախտման դեպքերով։ Թուրքիայի վարչապետն այդ բանակցությունների ժամանակ ասել է, թե մարդու իրավունքների խնդիրն իր կառավարության համար առաջնահերթ հարց է։ Յըլմազը հավաստիացրել է նախագահ Բիլ Քլինթոնին, որ մտադիր է բարելավել մարդու իրավունքների վիճակը առաջիկա ամիսների ընթացքում։ Ջեյմս Ֆոլին գովաբանեց Թուրքիային՝ Իսրայելի հետ կապերն ընդլայնելու համար, ասելով, թե Թուրքիա-Իսրայել հարաբերությունները կամրապնդեն խաղաղությունն ու կայունությունը Միջին Արեւելքում։ Խոսնակը հրաժարվեց Թուրքիա-Հունաստան փոխհարաբերությունները մեկնաբանելուց, ասելով, թե Մ. Նահանգները չի ցանկանում մասնակցել այդ վիճակաբանությանը։

Սկիզբը էջ 1

«Ազգում» իմ նախորդ հրապարակումներից մեկում անդրադարձել էի այն համաեվրոպական խայտառակությանը, որի մեջ ընկել էր Ելցինը Շվեդիա կատարած այցի ժամանակ: Հայտնի են դարձել այդ խայտառակության հավելյալ մանրամասներ: Ելցինը պաշտոնական արարողության ժամանակ ոչ միայն անհարգալից կերպով սպառնացել է սպել թագավոր Կառլ Գուստավին, այլեւ մոտենալով նրա շքախմբին, բացականչել է. «Դե, ո՞վ է այստեղ այդ թագավորը»: Խախտելով էթիկետը, նա գրկել է թագուհու ուսերը եւ թագավորին հայտարարել՝ «է, դու լա՞վ կին ունես»: Ամենաարտառոցը թերեւս այն է, որ Ելցինը մոտեցել է թագուհու սիրունատես նաժիշտներից մեկին, զրույցի բռնվել նրա հետ, ինչը կատարելապես անթույլատրելի է, եւ անսպասելիորեն ասել. «Իսկ ես քեզ հիմա կծանոթացնեմ Բորիս Նեմցովի հետ»: Այս «խնամախոսությունը» առավել քան անհեթեթ է, քանի որ, ինչպես նկատում են հակաելցինյան ուղղվածության մոսկովյան թերթերը, «նախագահը մոռացել էր, որ իր առաջին փոխվարչապետը առնվազն 10 տարի ամուսնացած է»:

Այս ամենը ոչ այնքան զավեշտական է, որքան ողբերգական: Երեւի իսկապես ճիշտ են բոլոր նրանք, ովքեր գտնում են, որ նախագահը ծանր հիվանդ է. ուստի, շատ հնարավոր է, 1998 թ. Ռուսաստանում հարկ լինի անցկացնել արտահերթ նախագահական ընտրություններ: Այս դեպքում առաջնահերթ սրություն է ստանում այն հարցը, թե ով կլինի Ելցինի հաջորդը: Մոսկովյան քաղաքական շրջանակներում առավել հավանական է համարվում երեք թեկնածություն՝ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկով, հանրահռչակ գեներալ Ալեքսանդր Լեբեդ եւ այսպես կոչված «ազգային հայրենասիրական» ճակատի միացյալ ներկայացուցիչ Գենադի Սելեզնյով (Սելեզնյովի թեկնածությունն առայժմ պայմանական է, սակայն ակնհայտ է, որ եթե ոչ նա, ապա ո-րեւէ մեկ ուրիշը պետք է փոխարինի կոմկուսի լիդեր Գենադի Զյուգանովին. «ընկեր Զյուգանովը», հավանաբար, արդեն կորցրել է միացյալ թեկնածու առաջադրվելու բոլոր հնարավորությունները): Անկասկած, բացի այս երեք հիմնական թեկնածուներից, «մեջ կընկնեն» նաեւ այլ գործիչներ՝ անկրկնելի Ժիրինովսկին, գեներալներ Գրոմովը եւ, չի բացառվում, օրերս դաշնային սահմանապահ զորքերի տնօրենի պաշտոնից հրաժարական տված Անդրեյ Նիկոլաեւը, գուցեեւ Բրինցալովի ու Ֆյոդորովի պես այլ «անկախ» գործիչներ, սակայն նրանց ընտրվելու հավանականությունը ամենեւին մեծ չէ, գոնե այսօրվա հայեցակետից:

Ռուսաստանը եւ մենք 1998 թվականին

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ցավն այն է, որ երեք հիմնական թեկնածուներից եւ ոչ մեկը նույնպես անառարկելի առաջնություն չունի: Եթե Լուժկովին իսկապես սիրում են Մոսկվայում, ապա պարզապես ատում են ծայրամասերում: Իսկ Ռուսաստանը Հայաստան չէ: Այստեղ Մոսկվան ամեն ինչ չի վճռում, վճռում է ծայրամասը: Ալեքսանդր Լեբեդը, անվտանգության խորհրդի քարտուղարի պաշտոնից հեռացվելուց հետո, այդպես էլ չկարողացավ իր համար ստեղծել լուրջ քաղաքական հենարան: Իսկ փորձը ցույց է տալիս, որ առանց այդպիսի հզոր սատարման Ռուսաստանում նախագահական պաշտոնին հավակնելն իրատեսական չէ անգամ ամենահարուստ մարդու համար (չմոռանանք Բրինցալովի ծախողումը նախորդ ընտրություններում): Ինչ վերաբերում է «ազգային-հայրենասիրական ուժերի» առայժմ անհայտ թեկնածուին, ապա այստեղ նույնպես լուրջ հիմնախնդիրներ կան միացյալ ճակատի ձեւավորման գործում: Հետեւաբար, գրեթե անսխալ կերպով կարելի է ենթադրել, որ Ելցինի հարկադրյալ եւ հնարավոր պաշտոնաթողությունից հետո Ռուսաստանը կրկին ստիպված կլինի ապրել իր պատմության ամենահեղհեղուկ եւ ամենաանկանխատեսելի շրջաններից մեկը:

Այս ամենը ամենաուղղակի կերպով կարող է անդրադառնալ մեր տարածաշրջանի իրադրության վրա: Կոպենհագենում Ռուսաստանի եւ Հայաստանի համընկնող դիրքորոշումը «կոնսենսուս -1» բանաձեւի հարցում վիժեցրեց ԵԱՀԿ որոշակի շրջանակների՝ մեզ համար աննպաստ քաղաքական որոշումներից մեկի ընդունումը: Եթե Ռուսաստանում նոր խառնակություն սկսվի, ապա էլ ավելի անորոշ կդառնա նրա արտաքին քաղաքականությունը, ինչից անհապաղ կփորձեն օգտվել Արեւմուտքի հակառուս շրջանակները, առաջին հերթին նավթային հսկաները: Որոշ կանխանշաններից ելնելով, նրանք ամենեւին հիացած չեն Բաքվի նավթը դեպի Նովոռոսիյսկ եւ այնտեղից Եվրոպա արտահանելու ծրագրերով: Օգտվելով առիթից, «Բրիտիշ Փեթրոլեումը», օրինակ, փորձ կանի արեւմտյան կառավարությունների միջոցով հասնել այն բանին, որ Բաքու-Նովոռոսիյսկ հիմնական նավթամուղը համարվի լավագույն դեպքում երկրորդական: Այս դեպքում կրկին հրապարակ կգա Ադրբեջան-Թուրքիա-Միջերկրական ծով նավթամուղի տարբերակը, եւ կասկածից դուրս է, որ Բաքուն կփորձի այդ ենթադրյալ նավթամուղի երթուղին «գցել» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքով: Բայց դա նշանակում է, որ հրամայական անհրաժեշտություն կդառնա ԼՂՀ-ի վերաենթարկումը Բաքվին, գուցե նույնիսկ՝ արցախահայությանն ուժով խաղա-[illegible] Այս տեսակետից, թվում է, կոպենհագենյան վեհաժողովը մեզ համար ընդամենը «թայմ աուտ» էր, եւ 1998-ին Հայաստանին ու Արցախին, հնարավոր է, դարանում են շատ ավելի լուրջ փորձություններ: Պարտադիր չէ, որ դրանք պատերազմական բնույթ ստանան կամ կրեն պատերազմի սպառնալիք: Օգտվելով Ռուսաստանի թուլությունից, ԵԱՀԿ-ը, որն իրականում ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքական նկրտումների գործիքն է, կարող է փորձել մեր տարածաշրջան միջազգային խաղաղարարներ մտցնելու տարբերակը: Անձամբ ես որեւէ կասկած չունեմ, որ այդ խաղաղարարները լինելու են Միացյալ Նահանգների, Թուրքիայի եւ ՆԱՏՕ-ի այլ երկրների զորքերը: Սրանց հնարավոր մուտքի նպատակը ոչ այնքան տարածաշրջանում խաղաղության պաշտպանությունն է լինելու, որքան ակնարկված նավթամուղի անվտանգության ապահովումը: Հընթացս այս ուժերը կփորձեն Հայաստանը մեկուսացնել նաեւ Իրանից: Իզուր չէ, որ ժամանակ առ ժամանակ արեւմտյան զանգվածային լրատվության միջոցներում սպրդում են տեղեկություններ, թե ենթադրյալ խաղաղարարների կենտրոնատեղին գտնվելու է Գորիսում: Պարզ է, որ այս կերպ վերահսկողության տակ է դրվելու Իրան-Հայաստան միակ մայրուղին:

Հայաստանը կարող է խուսափել նման անցանկալի հեռանկարից, եթե հաջողություն ունենա միջազգային ամենաբարձր ատյաններում վճռականորեն դեմ արտահայտվելու տարածաշրջան միջազգային խաղաղարար ուժեր մտցնելու փորձերին: Դրա համար մենք բավարար հիմք ունենք: Բավական կլինի հայտարարել, որ խաղաղարարները սովորաբար տեղաբաշխվում են պատերազմող ուժերի միջեւ, իսկ մեզ մոտ, բարեբախտաբար, տեւական զինադադար է եւ պատերազմ չկա: Սակայն, չխաբենք ինքներս մեզ, կարող է նաեւ լինել, եթե Արեւմուտքը եւ թուրք-ադրբեջանական դաշինքը կորցնեն խաղաղ միջոցներ-[illegible]ները: Այս պարագայում, եթե ի դեմս Ռուսաստանի մենք չունենանք բավարար հակակշռող դաշնակից, ստիպված ենք լինելու որոնել այլ դաշնակիցներ: Տեսանելի հեռանկարում մեզ համար այդպիսին կարող է լինել միմիայն Իրանը...

Այնուամենայնիվ, այս ամենը զուտ քաղաքական կանխագուշակումների ոլորտին է վերաբերում, եւ ամենից ավելի հենց ինքս կցանկանայի, որ սրանք չիրականանան:

ԿԱՆԱԴԱ

Անժամանակ վախճանվեց Անահիտ Պասմաճյանը

Եգիպտոսի մեր պաշտոնակից «Արեւ» օրաթերթի մեզ հասած համարներից ուշի անկեղծ կսկիծով տեղեկացանք տկն. Անահիտ Օրջանյան-Պասմաճյանի անժամանակ մահվան գույժը: Անողոք հիվանդությունը, որի դեմ երկարատեւ եւ անդուլ պայքար էր մղում նա, դարձյալ հաղթական դուրս եկավ եւ խլեց կյանքը վարակիչ խանդավառությամբ լի եւ կազմակերպչական կարողություններով օժտված այս տիպար հայուհու, որին սիրում ու հարգում էին կանադահայ համայնքում:

Անահիտը ծնվել էր Ալեքսանդրիայում (Եգիպտոս) 1944-ին: Կրթությունը ստացել էր Պողոսյան ազգային վարժարանում եւ ապա պետական համալսարանի դեղագործության ֆակուլտետում:

Երիտասարդական տարիքից սկսած խանդավառ մասնակցություն էր ունեցել Տիգրան Երկաթ մշակութային միության գործունեությանը եւ ապա միացել ՌԱԿ-ի շարքերին:

1968-ին Կալիֆոռնիա տեղափոխվելով՝ նա իր դեղագործության մասնագիտությանն առընթեր աշխուժորեն մասնակցում է տեղի Թեքեյան մշակութային միության եւ «Նոր օր» եռօրյա ազգային մշակութային եւ կրթական գործունեություններին, կարեւոր բաժին ունենալով նաեւ Հոլիվուդի ԹՄՄ-ի Արշակ Տիգրանյան վարժարանի հիմնադրման աշխատանքներում:

1983-ին դառնում է կողակիցը Կանադայում ԹՄՄ-ի եւ ՌԱԿ-ի մեկ ուրիշ նվիրյալ ու անխոնջ աշխատակից պրն. Արթօ Պասմաճյանի, եւ փոխադրվելով Մոնրեալ՝ կազմում ընտանեկան երջանիկ մի բույն, որն ամրապնդվում է հետագայում առաջին եւ միակ որդի զավակով, որին անվանակոչում են Տարոն-Կարո:

Հակառակ ամենակուլ հիվանդության, Անահիտը մինչեւ իր կյանքի վերջը մնաց միեւնույն եռանդուն ու գործունյա անձնավորությունը, որին ճանաչում էինք դեռ պատանեկան տարիներից: Մեր հիշողությունների մեջ անջնջելիորեն տպավորված են 1978-ին Վահան Թեքեյանի հարյուրամյակի երեւանյան տոնակատարություններին նրա ոգեւորությունն ու անկոտրում նվիրվածությունը հայ մշակույթին: Նա հրաշալի տիրապետում էր հայերենին եւ հրապարակագրության ու ճարտասանության բնածին շնորհ ուներ:

Հավիտենական հանգիստ նրան եւ անսահման մխիթարություն նրա ամուսնուն՝ պրն. Արթօ Պասմաճյանին:

ՀԱԿՈԲ ԾՈՒԼԻԿՅԱՆ

Էդուարդ Եգորյանը հայտարարեց, որ իրեն դուրս է համարում ՀՀՇ-ից

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես օրերս տեղեկացվել էր, ՀՀՇ հանրապետական խորհրդի որոշմամբ լուծարվել էր կուսակցության Մաշտոցի կազմակերպությունը: Նրա հայտնի անդամներից մեկը՝ պատգամավոր Էդուարդ Եգորյանը այս փաստը հետեւյալ կերպ մեկնաբանեց.

«Դրան ես սպասում էի: Մաշտոցի կազմակերպությունը էական նշանակություն է ունեցել Հայոց համազգային շարժման այս կարճատեւ պատմության մեջ: Օրինակ, նախկին ԽՍՀՄ-ում դեպուտատի հետկանչման պրոցեդուրան սկսվել է այս կազմակերպությունում, 90 թվականի ընտրությունների խախտման մասին ԳԽ նախագահությանը ներկայացված տեղեկանքի մի մասը նա է կազմել, ակտիվ մասնակցությամբ 1990 թվականին փոփոխություններ կատարվեցին ընտրական օրենքում եւ ստացանք քիչ թե շատ նորմալ ընտրություններ եւ այլն»:

Կազմակերպության անդամները ներկայումս էլ, ըստ է. Եգորյանի, շարունակում են հավատարիմ մնալ 1988-89 թվականների սկզբունքներին: «Համարձակվում եմ ասել, որ Մաշտոցի անդամները ոչ միայն ամենաակտիվ ու նախաձեռնողներից, այլեւ ամենամաքուրներից են եղել»: Եվ եթե ՀՀՇ վարչությունը ազատվում է նման կազմակերպությունից, դա, Եգորյանի կարծիքով, ավելի շատ նույն վարչության խնդիրն է, քան կազմակերպության:

Լուծարման իրական հիմքն այն է, որ այս կազմակերպությունը համարվում է Եգորյանի կողմնակիցը: «Բնականաբար ես եւ Մաշտոցի մյուս անդամները դուրս ենք ՀՀՇ-ից, դա ես հայտարարում եմ: Ես այլեւս ՀՀՇ անդամ չեմ, քանի որ կազմակերպությունն է լուծարվել»: Այնուհանդերձ, Եգորյանի պնդմամբ, իր կողմնակիցների խումբը կշարունակի գործել, կզբաղվի քաղաքականությամբ: Իսկ թե ինչ կառույցով կգործեն, ըստ պրն Եգորյանի, ապագան ցույց կտա: Ներկայումս նրանց բարձրացրած հիմնականում տեղական նշանակության հարցերը «Հայրենիք» խումբը կփորձի ներկայացնել խորհրդարանում:

Զգուշացեք, բոտուլիզմ է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանում ավելացել է բոտուլիզմով հիվանդանալու դեպքերը: Ինչպես հայտնեցին հիգիենիկ եւ հակահամաճարակաբանական հսկողության հանրապետական կենտրոնի մամլո կենտրոնից, այս տարի հանրապետությունում գրանցվել է այդ հիվանդության 57 դեպք: 7 մարդ մահացել է: Թունավորումները տեղի են ունեցել տնային պահածոների՝ պղպեղի, լոլիկի, դդմիկի, կանաչ լոբու օգտագործումից... Հիվանդության առաջին նշաններն են՝ թուլություն, տեսողության վատացում, ձայնի կորուստ: Նման նշաններ ի հայտ գալու դեպքում անհրաժեշտ է՝ անհապաղ դիմել բժշկի: Մասնագետները խորհուրդ են տալիս ուտելուց առաջ պահածոները կրկին եռացնել առնվազն 30 րոպե, իսկ այն բանկաները, որոնց կափարիչները ուռել են, չօգտագործել:

Ակցիզային դրոշմանիշները բազմակի օգտագործման համա՞ր

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի շուկայում հաճախակի են դառնում ակցիզային դրոշմավորման կանոնների խախտումներն ու դրոշմանիշների կրկնակի օգտագործման դեպքերը: Ինչպես հայտնեց հանրապետության մաքսային վարչության լրատվական կենտրոնի տնօրեն Սյուզաննա Սիմոնյանը, դրա պատճառը «Ակցիզային դրոշմավորման մասին» կարգում եղած բացթողումներն են, որում սահմանված է ակցիզային դրոշմանիշների ձեռքբերման, դրոշմավորման, չօգտագործված կամ վնասված դրոշմանիշների վերադարձման կարգը, սակայն խախտման դեպքերի համար պատասխանատվություն չի սահմանվում: Քրեորեն հետապնդվում են միայն այն դեպքերը, երբ դրոշմանիշները կեղծվում են կամ չեն փակցվում: Ներկայումս ծխախոտի եւ խմիչքների օգտագործված դրոշմանիշների առքուվաճառքը հիմնականում իրականացվում է երեխաների միջոցով (15–35 դրամ մեկ դրոշմանիշի համար): Այս դեպքում առկա է նաեւ սոցիալական անապահովության գործոնը:

Ցավակցություն

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը ողջ անդամակցության անունից խորին ցավակցություն է հայտնում Ռուբեն Հարությունյանին նրա սիրելի մոր՝

ԼՈՒՍՅԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863

Համակարգչային
ծառայութիւն / 581841

Apple Macintosh
համակարգչային սարուածքը
«Ազգ» թերթի

Յղումը «Ազգին» պարտադիր է

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԸՆԹԱՑԻԿ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Թալինի գյուղերի Ամառորն այս տարի էլ անջուր կլինի

Իսկ սակագները համառորեն չեն հանդարտվում

Երբ Հայաստանից տակավին չհեռացած քաղաքացիների մեծամասնությունն ինչ-որ կերպ լուծում է «հացի խնդիրը», ապա «ջրի խնդիրը» շարունակում է անլուծելի մնալ շատերի համար այն պարզ պատճառով, որ տնօրինվում է ոչ թե բնակչության, այլ «բարձրյալ» տեղական (մարզային, քաղաքային, գյուղական) իշխանությունների գրեթե աստվածային կամքով. ջուրն իրենցն է, կուզեն կտան, կուզեն՝ չէ:

Արագածոտնի մարզի մի շարք գյուղեր՝ Սուսերը, Ցամաքքարը, Փոքր Արթիկը, Զառնջան, Փիլմալաքը, նախկին Թալինի շրջանի Սաղոնջին, Բագրավանը՝ հարեւան շրջանից եւ այլն, հետխորհրդային շրջանում ցամաքած մի «ձախորդ» ջրագծից օգտվելու դժբախտություն ունեն, որը շաբաթվա ընթացքում լավագույն դեպքում երկու ժամ է ջուր տալիս նախախնամության ողորմածության արժանացած գյուղացիներին: Այս մասին, համագյուղացիներին օգնելու ցանկությամբ, ահազանգում է Սուսեր գյուղի նախկին բնակիչ Արսեն Սարոյանը, որը անջուր կենցաղի բազում տպավորություններով նոր է Երեւան վերադարձել հայրենիքից:

Քանի որ 100-120 տնտեսություն ունեցող գյուղերի բնակիչների ջրի համար նախատեսված «ընտանեկան» տարաները 2 ժամվա ընթացքում հազիվ են լցվում կենարար հեղուկով (այն էլ փոփոխակի հաջողությամբ), վերջինս էլ հիմնականում ժանգախառն է, որովհետեւ այդ ժամանակահատվածում հոսող ջուրը հազիվ մաքրում է ժանգոտած խողովակները, խմելու ջրի հիմնական աղբյուրը տեղական իշխանություններից պարբերաբար անկախ տեղացող ձյունն է (ձմռանը) կամ անձրեւը (գարնանը եւ աշնանը): Ուստի մթնոլորտային տեղումները տոնական ցնծությամբ են ընդունվում գյուղերի մեծ ու փոքր բնակիչների կողմից (ջրի խնդիրը սրվում է ամռանը, որ մեքենա ունեցողները մի կերպ «կարճում են» հարեւան երջանիկ շրջաններից տակառներով ջուր կրելով): Գյուղացիները զուրկ են նաեւ ոռոգման ջրից, խորհրդային ժամանակներից մաշված ոռոգման ցանցը քարուքանդ վիճակում է եւ չի գործում: Բայց տեղական իշխանությունները խուլ են բողոքների նկատմամբ: Մեկ տարի առաջ Ազգային ժողովի ուշադրությունը նշված գյուղերի «ջրի խնդրի» վրա հրավիրելու փորձը (Ազգային ժողովի մոտ անցկացրած բողոքի ցույցի միջոցով) նույնպես արդյունք չի տվել: Գուցե «Ազգի» հրապարակո՞ւմը շարժի վերոհիշյալ գյուղերի ջրամատակարարումը տնօրինող պաշտոնյաների գութը, եւ ջուրը վերջապես կհասնի մոռացված բնակավայրերը, համարձակվում է հուսալ անջրդի գյուղերի ինքնակամ բանբերի դերն ստանձնած մեր զրուցակիցը, որի կարծիքով, մամուլը դեռեւս (կամ արդեն) գործոն է գոնե կենցաղային խնդիրների լուծման հարցում:

Իսկ սակագների «մրցավազքը» շարունակվում է, եւ ջուրն այդ առումով կարող է հավակնել տարվա չեմպիոնի կոչմանը: Ինչպես ավետեց Արմենպրես գործակալությունը, բնակչության մեկ շնչի համար հաստատված նոր սակագնի համաձայն հունվարից այն կհասնի 420 դրամի՝ խորանարդ մետրը 46 դրամ հաշվարկով: Մեր տեղեկությունների համաձայն, հունվարի 1-ից նախատեսվում է բարձրացնել նաեւ ուղեւորափոխադրումների սակագները (ուղեվարձերը), թեեւ պաշտոնական աղբյուրներն առայժմ «նրբանկատորեն» լռում են այդ մասին: Էլեկտրաէներգիան, ինչպես էներգետիկի օրվան հարմարեցված մամուլի ասուլիսում խոստովանեց էներգետիկայի նախարարը, մինչեւ ապրիլ չի թանկանա, այսինքն՝ կթանկանա միայն ապրիլից հետո: Այնուհետեւ, սոցիալական հռչակված մեր երկրի քաղաքացիների սոցիալական ապահովության խնդիրը հաղթականորեն (մինչեւ «վե՞րջ») լուծելու համար կմնա ավելացնել հացի եւ ալյուրի սակագները, եւ օղակը հաջողությամբ կսեղմվի: Բնակչության արտահոսքն այնուհետեւ կխթանվի, եւ հայկական սփյուռքը, հուրախություն Հայաստանում մնացածներիս, կամրապնդվի՝ մեծացնելով «լիսաբոնները» «կոպենհագեններով» չեզոքացնելու չօգտագործվող ներուժը եւ ներքին քաղաքականությունն արտաքին քաղաքականության հետ համաձայնեցնելու «հնարավորություն» տալով հայրենի իշխանավորներին: Ափսոս, որ ժողովրդին ուղղված նախագահական ամանորյա ողջույնում այս անգամ էլ, ըստ ամենայնի, կբացակայի «Սերգեյ ջան, լավ չենք ապրելու» մեղեդին:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Հասարակական համաձայնությունը» քաղաքական մկրատի տակ

Դեկտեմբերի 23-ին, ժամը 21.30-ին Հայաստանի ազգային հեռուստատեսության առաջին ծրագրով եթեր հեռարձակվեց «Մամուլի ակումբ» հաղորդաշարի երրորդ հաղորդումը (նախաձեռնությունը պատկանում է «Երազ» ստուդիային, բայց արդյո՞ք միայն նրան): Հաղորդման ավարտից հետո բնակարանումս մի քանի հեռախոսազանգեր հնչեցին. ծանոթ-բարեկամներս հարցնում էին, թե ի՞նչ կապ ունի այդ «Մամուլի ակումբը» Մամուլի ազգային ակումբի հետ: «Ոչ մի», բնականաբար եղավ պատասխանը:

Տարակուսանքս վերածվեց անհանգստության, երբ «Ազգում» աշխատող գործընկերներս հաջորդ առավոտ նույն հարցն ուղղեցին ինձ (նման հարց տվել է նաեւ ՄԱԱ-ի 3 անդամների):

Ինչո՞ւ «Շեստապումը» վերածվեց «Մամուլի ակումբի»: Չխախտելու համար հաղորդման կազմակերպիչների անմեղության կանխավարկածը, լավագույն դեպքում ենթադրենք, թե փորձում են կրկնօրինակել ОРТ-ի համանուն (հրաշալի) հաղորդումը: Սակայն զարմացրեց, որ հաղորդման անվանացույցը ժամանակ առ ժամանակ հաղորդման ընթացքում հիշեցնում էր իր գոյությունը:

Բայց... խնդիրն ունի նաեւ երկրորդ կողմ. արդեն երրորդ թողարկումն է եթեր հեռարձակվում, բայց հաղորդումը կայանալու միտումներ ցույց չի տալիս: Ըստ որում, ոչ միայն մամուլի ակումբ չդարձավ, այլ անգամ էլիտար ակումբ չդարձավ: Սկզբում հաղորդմանը հրավիրված լրագրողներին տեսակավորեցին եւ զատեցին... խմբագիրներից, թեպետ նույն հաղորդման մասնակիցներն էինք եւ նույն ոլորտի աշխատակիցները: Էլ չեմ ասում, որ ինքներս մեր մասին ավելի վատ կարծիքի չէինք, քան սեղանի շուրջը լրջագույն դեմքով «բանավեճին» մասնակցող խմբագիրները: Պարզ լրագրողներիս առաջարկեցին կանգնել եւ հարցեր տալ, կարծես մամուլի ասուլիս էր: Մի կերպ հաջողվեց պատվանդանին ամրացված խոսափողը վերցնել լրագրողներիս մոտ: Բայց, ամենասարսափելին հաղորդման տեսագրված տարբերակն էր, երբ հաղորդման հեղինակները որոշել էին, որ այնտեղ եմ եկել հատուկ «Առավոտի» խմբագրի ասածներին ռեպլիկով արձագանքելու համար եւ... մոնտաժել էին մնացած հատվածները: Հետո գաղտնիքը պարզեցի՝ խրախուսվում էին ընդհանուր դատողությունները, իսկ ես պնդում էի, որ Հայաստանում հասարակական համաձայնության հիմքերը լրջորեն խարխլվել են 1995 թ. խորհրդարանական ընտրություններում, եւ հասարակական համաձայնությունը կարող է վերստեղծվել միայն ներկայացուցչական ինստիտուտների վերականգնմամբ: Եվ որ հիշյալ համաձայնության պահանջը երկրների, ժողովուրդների կյանքում առաջանում է այն ժամանակ, երբ իշխանություններն ու ընդդիմությունը հասկանում են, որ այդպես շարունակել հնարավոր չէ: Ասելիք ունեի նաեւ անկախության հարցի առումով, բայց հաղորդումը վարող խմբագիրս գերադասեց ձայն չտալ:

Եվ ընդհանրապես, չհասկացա, թե ինչո՞ւ էին մեզ լրագրողներիս հրավիրել: Ավելի ուշ, տեսագրությունը դիտելիս, զարմացա, թե որքա՜ն է գերագնահատված իմ վտանգավորության աստիճանը եւ թե որքան կարծր ու լուրջ համակարգ է շարունակում մնալ հայկական հեռուստատեսությունը, իսկ թունելի վերջում լույսը չի երեւում:

Ես համոզված եմ, որ հեռուստատեսության յուրաքանչյուր ղեկավար (այդ թվում նաեւ Համլետ Գասպարյանը) այդ ոլորտը ղեկավարելու համար ավելի մեծ ազատության եւ ազատախոհության պահանջ ունի, սակայն որտե՞ղ է սահմանափակվում այդ ազատությունը, ո՞ւմ կողմից: [illegible] ահավոր ախտը վարակել է մեր իշխանություններին, որոնցից մի մասը գլուխը կորցրել է այն մտքից, որ հեռուստատեսային հզոր լսարանը կարող է ուղղորդել այնպես, ինչպես հարմար է իր քիմքին:

Այդօրինակ իրավիճակում պետք է ենթադրել, որ հեռու չէ այն օրը, երբ վերջին հայ հանդիսատեսը կհրաժարվի պետական հեռուստատեսություն դիտելուց:

ՆԱԻՐԻԿԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՀԱՅ ԴԱՏ

Լոյս է տեսել ԱՍԱԼԱ-ի «Հայաստան» պաշտոնաթերթը

Տարիների լռությունից հետո արտերկրի մի անհայտ վայրում լոյս է տեսել Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակի (ԱՍԱԼԱ) «Հայաստան» պաշտոնաթերթի հերթական համարը՝ թիվ 146, ԺԱ տարի, նոյեմբեր 1997 տվյալներով:

30 էջանոց համարում տեղ են գտել Հայաստանի, սփյուռքի, հայ եկեղեցու վիճակի եւ ԱՍԱԼԱ-ի վերաբերյալ վերլուծական հոդվածներ, ԱՍԱԼԱ-ի մի քանի հայտարարություններ, ինչպես նաեւ նյութեր զանգվածային լրատվության արեւմտյան մագնատների, Մերձավոր Արեւելքում նախատեսվող «ջրի պատերազմի», «Ազատություն» ռադիոկայանի պատմության եւ գործունեության, թուրք-իսրայելական հարաբերությունների, թուրքական նարկոմաֆիայի եւ նրա «հայկական» առնչությունների մասին, եւ այլն: Այս տարվա հունիսի 21-ին Բրյուսելի թուրքական դեսպանատան ռմբահարման լրատվության առթիվ ներկայացվել է

ԱՍԱԼԱ-ի «հոգեւոր հայր» Գուրգեն Յանիկյանի կենսագրությունը:

Պաշտոնաթերթի զանազան հոդվածներում տեղ են գտել հետեւյալ արտահայտությունները.

«Մեզի կմնա վերանայիլ, ինքնաքննադատաբար վերագնել մեր գործունեությունը, քանզի նվիրական պայքարի մեջ իրական հաղթանակներ կրնան կերտել միայն անոնք, որոնք չունին սեփական թերությունները մատնանշելու վախը եւ ունին զանոնք արտագրելու քաջությունը»:

Հայտնապես ակնարկելով Հայաստանի իշխանություններ–ՀՅԴ ղեկավարություն առճակատումը, գրվում է. «Հետեւողական աշխատանք կտարվի փոխադարձ վարկաբեկումները գագաթնակետին հասցնելու: Վիճերը խորացած՝ ատելությունները կարմատանան»: Ապա կոչ կուղղվի նրանց՝ «արտագրելու ձեր ուղին»: Նույն հոդվածում քննվում է Հայաստանի սոցիալական բեւեռացումը եւ առաջ քաշվում սոցիալական բոլոր խավերի շահերի պաշտպանման պահանջը. «... հայաստանյան նորելուկ պետերու փաղանգի մը առիթ կընծայվի, սեփականաշնորհման պատեհ առիթը օգտագործելով, անոր կերած տեսակի տակ կամ ալ ըստ պահանջի նորաթուխ տնտեսություններու շնորհիվ, ապօրինական հարստություններու կուտակմանը, հաչս զանգվածներու ողբալի կացության: Հայրենի զանգվածներու իրավացի եւ արդար բողոքի պահանջքն է՝ ապահովված տեսնել ընկերային արդարությունը, վերջակետ դնելով... հանրությունը սովի ու ընչազրկության առաջնորդող այս նորելուկ ավազակների քայքայիչ գործունեության:

Պետք է համոզվել վերջնականապես, որ ազգային միասնականությունը կրնա իրականանալ միայն ազգային եւ ընկերային շահերու պաշտպանումով»:

«Երբ բացակա է եկեղեցվո միասնականության կոչը, առկա է սակայն հայության կոչը հանուն Հայոց եկեղեցվո միասնականության»:

«Ժողովրդավարության եւ անկախության խորք ջատագովները» հոդվածում գնահատականներ են տրվում Հայաստանի մամուլին: Այսպես. «Գունավորում չունեցող այսպես ծանր անկախ մամուլի գոյությունը, իր բոլոր դժվարություններով հանդերձ, հառաջադիմություն կարձանագրէ հետխորհրդային Հայաստանի ժամանակաշրջանին:... Հայաստանյան մամուլը այս օրերուն ավելի իրատես մոտեցումներ կցուցաբերե հասարակական կյանքը հուզող տարբեր հարցերու նկատմամբ»: Ապա կոչ է ուղղվում հայկական կյանքում ավանդաբար չընդունելու արեւմտյան բարքերն ու «արժեքները», դրսեւորելու ինքնուրույնություն, այսինքն՝ «սեփական արժեքներու հզորություններու եւ կարողություններու նկատմամբ գիտակցություն եւ հարգանք»:

– «Արտաքնապես քաղաքակրթված, իսկ էությամբ անտառի օրենքը, մարդկության պատմության հետ, կշարունակե քայլ պահել: Իրավունքը տակավին զորավորինն է»:

«Վերջին տարիներու ընթացքին, չարաշահելով մեր հանդուրժողականությունը, շահադիտական նպատակներ հետապնդող հազիվ թե ափ մը մատներու վրա հաշվող անձեր, Հայաստանի տարածքին ներկայանալով մեր կազմակերպության անունով, փորձեցին բունավորել հայրենաբնակ ժողովուրդի միտքն ու ոգին՝ արատավորելով Հայկական ազատագրական պայքարի ավանդը եւ մեր կազմակերպության անունը... Ուստի, մեկ անգամ ընդմիշտ կհստակեցնենք առ որ անկ է, որ Երեւանի փողոցներուն մեջ, մեր անունը չարաշահող տարրերը ոչ մեկ կապ ունին մեր մղած պայքարին ու ավանդին հետ»:

«...Այսու կուզենք զգուշացնել, որ երբ Իսրայելի եւ Ազրպեյջանի աճող հարաբերություններուն առընթեր, Իսրայելի հավանական միջամտությունները այս կամ այն ձեւով վնասեն կամ ուղղված ըլլան հայության եւ առաջին հերթին Արցախի անվտանգության եւ շահերուն, Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակը իր իրավունքը կհամարե, ի պատասխան անոնց նախաձեռնել համապատասխան քայլեր» (ԱՍԱԼԱ-ի 20.9.1997 թ. մամլո հայտարարությունից):

«...ֆրանսացիները ավելի քան տասնամյակ մը թշնամական վերաբերմունք ցուցաբերեցին հայ ազատագրական պայքարի եւ անոր համակիր զանգվածի դեմ»: Հակառակ սա, կազմակերպության չհակադարձելը բացատրվում է հետեւյալ կերպ. «Ժամանակին որոշում մըն էր եւ է՝ մեր «լռությունը», այլապես ո՞վ ծանոթ չէ ՀԱՀԳ բանակի պատասխանելու ոճին»:

ԳԵՒՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

300 հազար դոլար Գյումրիում կառուցվող վարժարանին

Ամերիկահայ հանրահայտ բարեգործներ Ռալֆ եւ Սալի Թյուֆենքճյանները 300 հազար դոլարի նվիրատվություն են կատարել՝ Գյումրիում վարժարան կառուցելու նպատակով: Նոր դպրոցը կկրի Հայ կրթական հիմնարկության Ռիչարդ Թյուֆենքճյան վարժարան՝ ի հիշատակ բարերարների՝ ավտովթարի հետեւանքով զոհված զավակի: Այս նվիրատվությամբ կբավարարվի նոր վարժարանի կառուցման ծախսերի 90 տոկոսը, իսկ մնացյալը կտրամադրի Հայաստանի կառավարությունը: Վարժարանի շենքը, որի 60 տոկոսը կառուցված է, կբացվի 1998 թ. աշնանը:

«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոն

Տավուշի մարզին սպառնում է սողանքը

«ԵՐԵՎԱՆ», 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1997: Տավուշի մարզի տարածքում սողանքը մեծ ծավալներ է ընդգրկում: Սողանքային երեւույթները ակտիվ են Աչաջուր, Գետահովիտ, Խաշթառակ, Դիլիջան, Նոյեմբերյան, Կողբ, Հովք, Գոշ, Մակարավանք, Հաղարծին բնակավայրերում: Նոյեմբերյան քաղաքում վերջին տարիներին սողանքի հետեւանքով մի թաղամաս՝ 20 առանձնատուն վթարային է դարձել: Մարզում սողանքից վթարային դարձած առանձնատների թիվն անցնում է 130-ից: Հաղարծին գյուղի մոտ սողանքը պատճառ է դարձել, որ մայրուղով ավտոտրանսպորտի երթեւեկը խիստ դժվարանա:

Առողջապահություն

Երեւան. Աբովյան 58, Ձեզ սպասում են

13 տարի առաջ փաստաթղթեր էին պետք 20 օր արտասահմանում լինելու համար: Երեւանի քաղաքային դիսպանսերում հայտնվում էի երկրորդ անգամ՝ թոքերս նկարելուց հետո եկել էի տեղեկանք վերցնելու: Չտվեցին: Ուղարկեցին գլխավոր բժշկի մոտ: Ազգանունը չեմ հիշում: Ծերուկ էր: Ընդունեց տհաճությամբ, ոտքից գլուխ չափեց, հարցրեց տարիքս, սոցիալական վիճակս եւ ասաց.

– Տեղեկանք չեմ տա, իրավունք չունեմ, ձախ կրծքում ուռուցք ունեք, մի քանի ամսվա կյանք է մնացել, ի՞նչ արտասահման, գնացեք-մեռեք, ինձ ինչ կասեն:

Իմ միամիտ «ի՞նչ իմացաք» հարցին իբրեւ պատասխան ձեռքս տվեց լուսանկարը՝ ձախ կրծքում մուգ ինչ-որ գնդով: Առարկեցի, թե չի ցավում, ինչ-որ սխալ է, ասաց, թե ավելի վատ, որ չի ցավում, ուրեմն չարորակ է եւ նույնիսկ վիրահատելն իզուր է: Չհավատացի, համոզելով՝ ծերուկից պոկեցի փաստաթուղթը՝ ստորագրություն տալով, որ տեղեկացված եմ եւ պատասխանատու եմ իմ կյանքի համար:

Հետո չգիտեի ինչ անել, նկարը պահեցի գրասեղանի գզրոցի ամենախուլ անկյունում, ձախ կուրծքս սկսեց ապրել մարմնիցս օտար կյանքով: Արտասահմանից վերադառնալուց հետո, այնուամենայնիվ, բժշկի գնացի եւ իմ աչքով էկրանին տեսա երկու կուրծքս էլ առանց որեւէ ուռուցքի: Քաղցկեղի սարսափը գիշերները դեռ երկար արթնացնում էր ու անորոշ-խուլ-մռայլ ծակում աջ կուրծքս...

Հիշեցի այս ամենը մամոգրաֆիայի կենտրոնում: Հիշեցի եւ վերապրեցի բոլոր նրանց մղձավանջը, ովքեր ուռուցքի դժբախտություն ունեն: Ցավոք, օրվա հոգսերով ծանրաբեռ՝ մենք հաճախ անհեթեթության չափ անտարբեր ենք մեր առողջության նկատմամբ: Անտարբերը ճիշտ բառը չէ, անզոր ու թեւաթափ ենք հիվանդության առաջ: Գուցե ճիշտ ենք: Սուբյեկտիվորեն: Իսկ օբյեկտիվ կյանքն ունի իր վիճակագրությունը: Դաժան, դժվար վիճակագրությունը, որ տոկոսներով ու թվերով համոզում է, թե քանիսը կփրկվեին, եթե հիվանդությունը վաղ հայտնաբերվեր, քանիսը դեռ կապրեին, եթե հավատային, որ բժիշկները կօգնեն, կցանկանան, կկարողանան: Ամեն ինչի համար պետք է վճարել: Նաեւ՝ առողջության: Վճարել ամեն ինչի համար՝ ստուգման, անալիզների, բուժման: Իսկ եթե փող չկա...

ՀՀ կառավարության 1997 թ. մայիսի 15-ի թիվ 135 որոշմամբ հաստատված է պետական պատվերի շրջանակներում հիվանդանոցային բժշկական օգնություն եւ սպասարկում ստանալու իրավունք ունեցող բնակչության առանձին խմբերի ցանկը, համաձայն որի, բացառությամբ կոսմետոլոգիական միջամտության, օրգանների փոխպատվաստման, արհեստական օրգանների ու հյուսվածքների պատվաստման վիրահատությունների, պետպատվերով բուժօգնության իրավունք ունեն բոլոր հաշմանդամները, այդ թվում 7–16 տարեկան մանկուց հաշմանդամ երեխաները, Հայրենական պատերազմի մասնակիցները եւ նրանց հավասարեցված անձինք, ՀՀ սահմանների պաշտպանության ժամանակ զոհված զինծառայողների ընտանիքների անդամները, Չեռնոբիլի վթարի վերացմանը մասնակցածները, բռնադատվածները, առաջին անգամ բժշկաաշխատանքային փորձաքննությամբ հետազոտվողները, միայնակ մայրերը, 7–18 տարեկան ծնողազուրկ երեխաները, հաշմանդամներից բաղկացած ընտանիքների 7–18 տարեկան երեխաները, մինչեւ 7 տարեկան երեխաները: Կառավարության որոշումը մայիսի 15-ին վավերացրել է ՀՀ նախագահը եւ այժմ օրենքի ուժ ունեցող փաստաթուղթ է, ուրեմն եւ այս երկար թվարկումը նպատակ ունի մարդկանց տեղեկացնելու իրենց իրավունքների մասին:

Մասնավորեցնելով խնդիրը՝ նշեմ, որ 1997 թ. մայիսին Երեւանում բացված հայ-ամերիկյան մամոգրաֆիայի համալսարանական կենտրոնում կատարվում են կրծքագեղձի կլինիկական հետազոտություններ՝ ռենտգեն, մամոգրաֆիա, ուլտրաձայնային: Կրծքագեղձի համալիր հետազոտությունը եւ օնկոլոգիական կոնսուլտացիան գնահատված են 10.200 դրամ: Իսկ ի՞նչ է նշանակում այդ համալիր հետազոտությունը: Ամերիկացիների կազմակերպած ուսումնական դասընթացներն ավարտած բժիշկները Բեննետ եւ Լոռադ հանրահայտ ֆիրմաների նորագույն ապարատներով հետազոտելու են ոչ միայն կրծքագեղձը, բացվելու է բժշկական քարտ, որտեղ կենտրոնանալու են գինեկոլոգիական, կրծքագեղձի կլինիկական տեղեկությունները՝ անամնեզը, նախկին (եթե արդեն հետազոտվել է) մամոգրաֆիայի ու բիոպսիայի տվյալները, քաղցկեղի պատմությունը՝ կրծքի, աղիքների, ձվարանի, արգանդի ուսումնասիրությամբ, ընտանեկան ժառանգականությունը, հիվանդի գանգատները՝ ցավեր, այտուց, տեղային ձգվածություն, պտուկի եւ մաշկի փոփոխություններ, կոշտացում, գնդիկների շոշափում եւ այլն... Անհրաժեշտության դեպքում կատարվում է ներքին օրգանների եւ որովայնի խոռոչի լրացուցիչ հետազոտություն:

Ինչո՞վ է առանձնանում մամոգրաֆիայի կենտրոնը հանրապետության համեմատած մյուս բուժհիմնարկներից: Նախ՝ ապարատուրայի բարձրակարգությամբ, որն ապահովում է տարբեր կտրվածքներով ռենտգեն նկարահանումներ՝ հատուկ ֆիլտրների շնորհիվ գրեթե աննշան դարձած, ցածր ճառագայթումով: Ժապավենների երեւակումը կատարվում է ավտոմատ կերպով, ինչը երաշխավորում է բարձր որակ: Ամեն շաբաթ օր կենտրոնում կազմակերպվում է կոնսուլտացիա, ախտորոշումից հետո հիվանդները տեղեկացվում են արդյունքներին, նշանակվում է դեղորայքային բուժում կամ վիրահատություն, հիմնականում օնկոլոգիայի ինստիտուտում:

Մամոգրաֆիայի կենտրոնն ի վիճակի է սպասարկելու օրական 20 հիվանդի, բայց ընդունում է 10–12 մարդու, հիմնականում Երեւանից կամ Վանաձորից ու Գյումրիից: Թեպետ մարզերում ու գյուղերում կանանց առողջությունը բնավ էլ ապահովագրված չէ նման հիվանդությունից: Կենտրոնում այսօր ժամանակին արված հետազոտությունը երաշխավորում է ուռուցքի հայտնաբերումը շոշափելուց երկու տարի առաջ, իսկ դա նշանակում է կրծքի պահպանում եւ ի վերջո՝ առողջության լիարժեք վերականգնում: Հնարավորություններ, որ այսօր օգտագործվում են կիսով չափ: Ցավոք: Որովհետեւ կենտրոնում կատարված հետազոտությունների վիճակագրությունը կանանց 70 տոկոսի մեջ հայտնաբերում է մաստոպաթիա եւ բարորակ գոյացություններ, 20 տոկոսն առողջ է, իսկ 10 տոկոսն ունի քաղցկեղային գոյացություններ: Ահա այս տասը տոկոսի կյանքը եւս հնարավոր կլիներ փրկել, եթե ախտորոշումը կատարվեր ժամանակին... Կրծքի քաղցկեղը ընդհանուր քաղցկեղային հիվանդությունների համեմատությամբ 30 տոկոս է կազմում՝ բավական «բարձր» ցուցանիշ, որից խուսափելու համար առնվազն պարտադիր են կրծքի ամենամյա ստուգումները եւ տարբերական մամոգրամային հետազոտությունները, որոնք նախ թույլ կտան կանխել հիվանդությունը գոյացության փուլում, եւ ապա՝ կօգնեն բացահայտելու կանացի այլ օրգաններում հնարավոր գոյացությունները: Քաղցկեղի վտանգ սպառնում է բոլոր կանանց, եւ բոլորն անխտիր պարբերաբար պիտի հետազոտվեն 35–40 տարեկանում՝ գոնե տարին մեկ, 40–50 տարեկանում՝ երկու տարին մեկ, 50-ից հետո ամեն տարի: Եթե ընտանիքի պատմության մեջ (տատի, մորաքրոջ, մոր) հայտնի են կրծքի քաղցկեղի դեպքեր, հնարավոր վտանգավոր ժառանգությունը հերքելու համար անպայման պետք է մամոգրամային հետազոտություն անցնել:

1997 թ. մայիսից Երեւանում գործող մամոգրաֆիայի կենտրոնը հայ-ամերիկյան մշակութային միության նվերն է հայ կանանց: Ամերիկահայ հայտնի բարերար տկն Ռիտա Պալյանի գործուն մասնակցությամբ մամոգրաֆիայի կենտրոնը, որի նախագահը ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարար Հրանուշ Հակոբյանն է, իսկ հովանավորը՝ առաջին տիկին Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանը, առաջիկայում ընդլայնելու է իր ծառայությունները, մասնավորապես գյուղաբնակ կանանց գինեկոլոգիական հետազոտությունների համար նախատեսվում է ձեռք բերել անհրաժեշտ սարքավորումներով մեքենա: Գործունեության հետագա ընդլայնման [illegible] կարող են լինել համակարգչային տոմոգրաֆներ, ինչպես նաեւ ախտորոշումից հետո քիմիոթերապիայով բուժումը: Վերջերս պաշտոնական այցով ԱՄՆ մեկնած Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանի ջանքերով գարնանը կենտրոնը կհամալրվի մամոգրաֆիայի բնագավառի նորագույն տեխնիկայով, մասնավորապես ախտորոշման սեղանով, որը գերճշգրիտ եւ գերնոր սարք է, որի նմանը կա Վաշինգտոնի կանանց հոսպիտալում: Ախտորոշման սեղանի գործողությունները ղեկավարում է համակարգիչը: Ընդամենը մեկ կարճ սեանսի ժամանակ հնարավոր է կրծքից 13 փորձանմուշ վերցնել՝ բացառելով ցավը եւ վիրահատությունը: Սարքը նախատեսված է ախտորոշման համար, բայց կարող է օգտագործվել եւ բուժման նպատակներով՝ ապահովելով 100 տոկոս ճշգրտություն: Քաղցկեղային գոյացությունների դեպքում, երբ կյանքի եւ մահվան երկընտրանքն է, այս սարքն անփոխարինելի է: Այս սեղանի եւ համակարգչի կիրառությունը եւս մեկ աստիճանով բարձրացնում է քաղցկեղի ախտորոշման մակարդակը:

13 տարի առաջ ինձ հանդիպած բժշկին, որ տեղեկանք տալու փոխարեն մահվան դատավճիռ էր կայացնում, ես դեռ չեմ ներել, չեմ ներել մի քանի ամսվա մղձավանջը՝ անսպասելիորեն կյանքի եզրին եւ մահվան դեմհանդիման ապրելը, երբ բժշկի դիմելը նույնքան սարսափելի է, որքան չդիմելը: Երբ ապրում ես սարսափի մեջ՝ գիտակցելով, որ օրը ընթացք է դեպի մահ, եւ ոչինչ չես կարող անել: Ոչ ոք ոչինչ չի կարող անել: Ոչ: Կարող է: Օր առաջ: Ժամ առաջ: Կարող է կյանքի վերադարձնել, միայն պետք է հավատալ, առաջին իսկ կասկածելի ախտանշանների դեպքում դիմել բժշկի: Երեւան, Խ. Աբովյանի 58, մամոգրաֆիայի հայ-ամերիկյան համալսարանական կենտրոնում ձեզ կընդունեն հոգատարությամբ ու կարեկցանքով, չեն թաքցնի առողջությանը սպառնացող վտանգը եւ կսատարեն հնարավորին չափ արագ ու [illegible] ազատվելու ձեր մարմնին խորթ գոյացություններից, որ կրճատում են կյանքն անտարբերության ամեն մի օրվա դիմաց՝ կրկնակի օր խլելով...

ԱՆԱՀԻՏ ԱԴԱՄՅԱՆ

«Բուժվելու իրավունք» կա, իսկ հնարավորությո՞ւն

Ակնհայտ է, որ առողջապահությունը ազգի առաջնահերթ հիմնախնդիրներից մեկն է, թերեւս երկրորդը՝ պաշտպանությունից հետո: Մենք ընդամենը մի քանի միլիոն ենք: Սա չնչին քանակ է: Մեր ազգը, նույնիսկ պաշտոնապես, ընդգրկված է անհետացման եզրին գտնվող ազգերի ցուցակում: Ու թվում էր, թե այդ խնդիրը պետք է մեր կառավարության ուշադրության կենտրոնում լինի, մեր գործադիր, օրենսդրական ու հարկային իշխանություններին մտահոգող ու հուզող գլխավոր հարցերից մեկը: Սակայն, որ այդպես չէ՝ հեշտությամբ կարելի է համոզվել: Բացենք ՀՀ Սահմանադրությունը եւ նայենք, թե ի՞նչ է գրված առողջապահության մասին: Իսկ գրված է հետեւյալը (34-րդ). «Յուրաքանչյուր ոք ունի առողջության (ո՞ւմ-Բ.Դ.) պահպանման իրավունք: Բժշկական օգնության եւ սպասարկման կարգը սահմանվում է օրենքով (ո՞ր օրենքով-Բ. Դ.): Պետությունն իրականացնում է բնակչության առողջության պահպանման ծրագրեր (ո՞ւմ փողերով-Բ. Դ.), նպաստում է ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի զարգացմանը (ինչպե՞ս-Բ. Դ.): Սա, իհարկե, անհեթեթ է: Ամեն մարդ բուժվելու իրավունք էլ ունի, չբուժվելու իրավունք էլ, ուզում է դրա մասին Սահմանադրության մեջ գրված լինի, ուզում է՝ գրված չլինի: Հարցն այն է, որ մարդը բուժվելու հնարավորություն ունենա: Լոկ այս փաստը ցույց է տալիս, որ ՀՀ Սահմանադրությունը ոչինչ չի ասում ազգի առողջապահության մասին:

Գուցե կառավարությունը կամ ԱԺ-ը որեւէ որոշակի ու իսկապես ազգօգուտ ծրագիր ունեն առողջապահության վերաբերյալ: Կասկած չկա, որ ծրագրի պես մի բան անպայման կլինի, բայց որ դա էլ է անհեթեթ ու անպայման ի վնաս ազգի, անկասկած է: Դրա ապացույցներից մեկը [illegible] առկա համակարգն է: Չխոսենք այդ համակարգի մասնակի թերությունների մասին, ասենք միայն մի բան: Ակնհայտ է, որ եթե մեկը բժիշկ է, այսինքն պետականորեն բուժելու իրավունք ունի, ապա համարվում է, որ նա դրա համար անհրաժեշտ գիտելիքներն ու հմտություններն ունի: Գիտելիքներն ու հմտություններն այդ մարդուց չես առնի: Ասել կուզի, եթե մեկը պետականորեն բժիշկ է այժմ, վաղն էլ բժիշկ կլինի, հինգ տարի հետո էլ, երեսուն տարի հետո էլ: Իսկ հիմա, գործող կարգի համաձայն, պետությունը հինգ տարին մեկ ստուգում է, թե բժիշկը հարկ եղած գիտելիքն ու հմտությունն ունի՞: Ընդ որում, ստուգում ու լիցենզավորում են նաեւ տասնյակ տարի աշխատած, վաստակաշատ բժիշկներին: Թերեւս ավելորդ է ասել, թե ինչ բացասական երեւույթների է բերում նման լիցենզավորումը, էլ չասած, որ փաստորեն զրո գնահատական է տալիս Երեւանի պետական բժշկական համալսարանի գործունեությանը: Այլ հարց է, եթե նման «քննությունն» արվում է բժշկի ցանկությամբ՝ մասնագիտական որակավորման աստիճան ձեռք բերելու համար, սակայն դա վերացվել է:

Պետական բարձիթողության երկրորդ ցայտուն օրինակը մեր հանրապետության դեղորայքի շուկայի անմխիթար վիճակն է, շուկան հեղեղված է օտարերկրյա կասկածելի ֆիրմաների կասկածելի դեղամիջոցներով:

Այս առումով պետական հսկողությունն ու դեղագործական քաղաքականությունը խիստ թույլ ու անկատար է, իսկ դեղամիջոցներն ու բուժական այլ միջոցները՝ շատ թանկ: Այնինչ, պետությունը պետք է այնպիսի քաղաքականություն վարի, որ արտասահմանյան խոշոր ու անբիծ համարում ունեցող ֆիրմաները շահագրգիռ լինեն մեր հանրապետության շուկան գրավելու:

Նման օրինակները, դժբախտաբար, շատ-շատ են: Եվ այժմ էլ մեր կառավարությունը պետականորեն անցավ այսպես կոչված, բժշկության «վճարովի համակարգին»: Քանի որ մեր ժողովրդի գերակշիռ մասը այժմ աղքատության վիճակում է, ապա սույն «վճարովի համակարգը» ժողովրդի այդ հատվածին փաստորեն զրկում է բուժվելու հնարավորությունից (այսինքն նաեւ Սահմանադրության պաշտպանած «բուժվելու իրավունքից»): Ապացուցելու կարիք չկա, որ բուժվելու ներկա «վճարովի համակարգը» դաժան ու անմարդկային համակարգ է, որովհետեւ փաստորեն աղքատին դատապարտում է հիվանդության ու երբեմն էլ՝ մահվան (եւ սա պետական մակարդակով): Պարզ է նաեւ, որ այդ համակարգը ձեռնտու չէ նաեւ բժշկին, որովհետեւ եթե բուժվողները չափազանց քիչ են, վճարողներն էլ քիչ կլինեն:

Իհարկե, բժշկությունը պետք է վճարովի լինի՝ անկասկած է, առողջությունը «թանկ հաճույք է», ու դրա համար պետք է վճարել ու հաճախ էլ շատ: Սակայն, ամբողջ հարցն այն է, թե ո՞ւմ պետք է վճարել, ե՞րբ, ինչքա՞ն, ինչպե՞ս ու մեկ էլ ի՞նչ պետք է արվի, որ այդ վճարը մարդու ուժերից վեր չլինի ու հիմնականում ծախսվի բժշկի ու բժշկության պետքերի ու կարիքների համար:

Ուրիշ խոսքով, եթե կառավարությունը իսկապես չի ցանկանում, որ մեր ազգը անհետանա պատմության բեմից, պետք է անհապաղ մշակի մի համազգային առողջապահական ծրագիր-ստրատեգիա ու դրան համապատասխան տակտիկական ծրագրեր: Մանավանդ որ մոտ 700 տարի տեւած ընդմիջումից հետո մեր ժողովրդին առաջին անգամ հնարավորություն է ընձեռվել իր բախտը տնօրինելու:

Մեր համեստ կարծիքով, պետք է արվի մոտավորապես հետեւյալը: Նախ, պետք է կազմվի հնարավորին չափ անկախ մի հանձնաժողով, (որի կազմում առողջապահական համակարգի ու կառավարական այլ վարչարարներ չլինեն), որն ընդգրկի բանիմաց ու կյանքի փորձ ունեցող լավագույն բժիշկների, իրավաբանների, տնտեսագետների, սոցիալական ապահովագրության մասնագետների, կազմակերպչական աշխատանքի շնորհք ունեցող անձանց, ֆինանսիստների եւ այլն: Միայն նման հանձնաժողովն ի վիճակի կլինի մշակելու ազգի թե առողջապահական ստրատեգիան, թե դրան համապատասխան տակտիկական ծրագրերը: (Այդ ծրագրի համար փող կճարվի, քանզի փորձը ցույց է տալիս, աշխարհում ծրագրերի պակաս կա, իսկ դրանք իրականացնելու համար փողի պակաս չկա):

Ըստ իս, նման ստրատեգիական ծրագիրը պետք է անպայման բովանդակի հետեւյալ հիմնադրույթները:

1. Առողջապահական ստրատեգիական ծրագիրը պետք է ընդգրկի ու հսկի երեք փոխկապակցված ոլորտ՝ բուժական, դեղորայքով ապահովելու եւ կադրեր պատրաստելու ոլորտները:

2. Առողջապահությունը պետք է լինի վճարովի, բայց վճարը պետք է տան անհաս քաղաքացիները՝ պետությանը անընդհատ, իրենց ողջ կյանքի ընթացքում (պարտադիր պետական կամ այլ տիպի ապահովագրական մուծումների ձեւով), իսկ պետությունը պիտի այդ վճարի հաշվին կազմակերպի իր բոլոր քաղաքացիների բուժումը՝ առանց արդեն որեւէ հավելյալ վճարի: Սոցիալապես անապահով խավերի անվճար բուժումը պետք է կատարվի այս եւ այլ ձեւով գոյացած միջոցների հաշվին: Սա, իհարկե, չի նշանակում, որ երկընտրանքային, մասնավոր բժշկություն չպետք է գոյություն ունենա:

3. Առողջապահական ստրատեգիական ու տակտիկական ծրագրերը պետք է դրվեն համաժողովրդական քննարկման եւ հանրաքվեի, եւ դրական արդյունքի դեպքում, երբ այդ ծրագրերը օրենքի ուժ ստանան ու գործի դրվեն, անհրաժեշտ է, որ ՀՀ նախագահը երաշխավոր հանդիսանա այդ ծրագրերն իրականացնելու համար:

ԲԱԲԿԵՆ ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ
բժիշկ

Թեհրանը մեծ նշանակություն է տալիս տարածաշրջանային համագործակցությանը

1997 թ. դեկտեմբերի 11-ին աշխատանքներն ավարտեց Իսլամական համաժողով կազմակերպության 8-րդ թեհրանյան գագաթաժողովը, որը, դիտորդների գնահատմամբ, կազմակերպվել էր բոլոր առումներով բարձր մակարդակով եւ ամենաարդյունավետն էր:

Ինչպես հայտնի է, թեհրանյան գագաթաժողովը վավերացրեց երեք փաստաթուղթ. ա) վերջնական հայտարարություն, որտեղ զետեղված է շուրջ 150 բանաձեւ (56-րդը ղարաբաղյան հիմնահարցն է), բ) գագաթաժողովի հռչակագիր (8-րդ կետը [illegible] Ղարաբաղի մասին է), գ) Թեհրանյան տեսակետս հայտարարագիրը:

Իսլամական աշխարհի 55 երկրների միահամուռ եւ ակտիվ մասնակցությունը գագաթաժողովին ապացուցեց, որ Իրանին միջազգային ասպարեզից մեկուսացնելու ԱՄՆ-ի ջանքերը ապարդյուն են, առավել եւս, գագաթաժողովը հաստատեց մի բանաձեւ, որը խստիվ դատապարտում է դ'Ամատոյի օրենքը: Բացի այդ, Իրանի առաջարկությամբ գագաթաժողովը վավերացրեց ահաբեկչության դեմ պայքարի եւ զանգվածային ոչնչացման բոլոր տեսակի զենքերի արտադրումն ու պահելը արգելելու վերաբերյալ բանաձեւեր: Իրանը, փաստորեն, 3 տարով ստանձնեց OIC-ի նախագահությունը եւ ղեկավարելու է իսլամական աշխարհը, ինչը, անշուշտ, մեծ նշանակություն ունի, քանզի հնարավոր է դա կիրառել նաեւ որպես ազդեցության լծակ իսլամական աշխարհում: Հանգամանք, որը կարեւոր է նաեւ գագաթաժողովի որոշումները կյանքի կոչելու առումով: Այսուհանդերձ, թերեւս Իրանի ամենակարեւոր ձեռքբերումը գագաթաժողովից պետք է համարել Իրան-արաբական աշխարհ փոխհարաբերությունների բարելավումն ընդհանրապես, Իրան-Սաուդյան Արաբիա, Իրան-Եգիպտոս սերտացումը մասնավորապես: Թեեւ Թեհրան-Էր Ռիադ հարաբերության զարգացման միտում էր նկատվում դեռեւս 1997 թ. սկզբներից, սակայն Սաուդյան Արաբիայի փոխարքա, արքայազն Աբդուլլահի ներկայությունը Թեհրանում եւ Իրանի քաղաքական ու կրոնական առաջնորդ այաթոլլահ Խամենեիի եւ նախագահ Խաթեմիի հետ հանդիպումները, որոնց ընթացքում քննարկվել են տարբեր ոլորտների համագործակցության հարցեր, կարող են շրջադարձային նշանակություն ունենալ: Ինչ վերաբերում է Իրան-Եգիպտոս փոխհարաբերություններին, ապա վերջինիս ԱԳ նախարար Ամր Մուսայի խոստովանությամբ, խիստ արդյունավետ են եղել նրա բանակցությունները Իրանի բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ:

Մոհամեդ Խաթեմին դեկտեմբերի 14-ի ասուլիսում ընդգծեց, որ Եգիպտոսն ու Իրանը իսլամական քաղաքակրթության զույգ թեւերն են եւ ոչ մի տարաձայնություն չպետք է նրանց կապերի խզման պատճառ դառնա: Նա միաժամանակ հույս հայտնեց, որ շուտով Թեհրանի եւ Կահիրեի միջեւ կվերականգնվեն դիվանագիտական հարաբերությունները: Անշուշտ, շրջանի երեք խոշոր տերությունների՝ Իրանի, Եգիպտոսի եւ Սաուդյան Արաբիայի միջեւ բնականոն կապերի հաստատումն ու փոխհարաբերությունների սերտացումը զգալի ազդեցություն կթողնեն ողջ տարածաշրջանի իրադարձությունների վրա:

Իրանի նախագահը ասուլիսում կրկին կոչ արեց հեռու մնալ քաղաքակրթությունների, կրոնների եւ մշակույթների առճակատումից եւ ձգտել դրանց միջեւ երկխոսության հաստատմանը: Նա այս հարցում կարեւորեց տարբեր քաղաքակրթությունների ներկայացուցիչ մտավորականության դերը: Այնուհետեւ Իրանի նախագահն անդրադարձավ Իրան-ԱՄՆ փոխհարաբերություններին, նշելով, որ Իրանի կառավարությունը քաղաքական դիվանագիտական ոլորտում որդեգրել է հակասությունների, տարաձայնությունների վերացման ուղղություն եւ այս առումով Իրանի ձեռքբերումները [illegible] չափելի են թե՛ շրջանային, եւ թե՛ միջազգային մակարդակով: Նա շեշտեց, որ այս ուղղությամբ Իրանի վերջին քայլը Իրան-Եվրամիություն փոխհարաբերությունների բնականոնացումն էր: Իրանի նախագահը հավաստիացրեց, որ որդեգրած քաղաքականությունը աստիճանաբար ավելի ընդգրկուն կդառնա, սակայն Վաշինգտոնի հարցն այլ բնույթ է կրում: Նա ավելացրեց, որ մեծ հարգանք է տածում ԱՄՆ-ի ժողովրդի նկատմամբ, հույս հայտնեց, որ մոտ ապագայում առիթ կունենա իր խոսքն ուղղելու ԱՄՆ ժողովրդին: Նա ընդգծեց, որ մինչմիջազգային զարգացումները մեծ արագությամբ ընթանում են դեպի բազմաբեւեռ աշխարհակարգի ձեւավորում, ԱՄՆ-ն ջանքեր է գործադրում որպես աշխարհի միակ գերտերություն իր կամքը թելադրելու բոլորին, իսկ նրանց դեմ, որոնք չեն ենթարկվում, սկսում է պայքարը: Արեւմ-

Ֆաեզե Հաշեմի

տյան լրագրողներից մեկը ընդգծելով, որ գագաթաժողովում երկու միմյանցից խիստ տարբերվող ելույթներ ներկայացվեցին. Այաթոլլահ Խամենեին խոսեց միջազգային ճնշիչ ուժերի, թշնամանքի մասին, Իրանի նախագահը քաղաքակրթությունների երկխոսության կոչ արեց, հարցրեց [illegible]: Նախագահը նշեց, որ թեեւ եզրակացություններն արվում են յուրովի, սակայն իրականում որեւէ հակասություն չի տեսնում հիշյալ ելույթներում, ընդգծելով, որ երկուսի նպատակն էլ իսլամական արժանապատվությունն ու միասնությունն է: Այս առնչությամբ ավելացնենք, որ իրականում էլ երկու ելույթների առանցքը իսլամական աշխարհի համագործակցության ընդլայնումն ու համերաշխության ամրապնդումը, ինչպես նաեւ միասնությանը նպաստող հակամարտությունների ու տարաձայնությունների վերացումն է: Այսուհանդերձ, եթե նախագահ Խաթեմին միաժամանակ կոչ արեց արեւմտյան քաղաքակրթությունից վերցնել օգտակարն ու դրականը, անհրաժեշտ համարելով խաղաղ գոյակցությունը եւ երկխոսությունը, նշելով, որ չպետք է տարբերությունները վերածել հակասությունների, ապա առաջնորդի ելույթում Արեւմուտքի վերաբերյալ որեւէ դրական երանգ չնկատվեց: Այս հարցը փոքր այլ ձեւակերպումով դեկտեմբերի 9-ին տրվեց նաեւ OIC-ի 8-րդ գագաթաժողովի խոսնակ, Իրանի փոխարտգործնախարար Զարիֆին, որն ի պատասխան նշեց, որ եթե երկու տարբեր անձնավորությունների ելույթները պետք է լինեին նույնը, ապա միայն մեկ ելույթով կարելի էր սահմանափակվել եւ երկրորդի անհրաժեշտությունն այս դեպքում ընդհանրապես չէր լինի:

Դեկտեմբերի 15-ին մամուլի ասուլիս էր հրավիրել իսլամական երկրների կանանց մարզական համերաշխության խորհրդի նախագահ (ICWSSC), Իրանի օլիմպիական խաղերի կոմիտեի փոխնախագահ, Իրանի խորհրդարանի անդամ Ֆաեզե Հաշեմին՝ Թեհրանում անցկացվող համաիսլամական կանանց երկրորդ սպորտային խաղերի առնչությամբ: Նա թեհրանյան գագաթաժողովը համարեց կարեւորագույն իրադարձություն, գնահատելով որպես իսլամական աշխարհի միասնության ու համագործակցության գագաթաժողով, նշեց, թե ինչ ուղիներով կարելի է հասնել դրան: Այդ թվում՝ տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային ասպարեզներում իսլամական երկրների միջեւ սերտ համագործակցության հաստատմամբ, իսլամական աշխարհում առկա հակամարտությունների ու տարաձայնությունների վերացմամբ ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդում վետոյի իրավունքով մշտական ներկայացուցիչ ունենալով եւ այլն: Այնուհետեւ կարեւորեց կանանց համաիսլամական խաղերի անցկացման դերն այս հարցում, նշելով, որ երկրորդ համաիսլամական խաղերը նախատեսված էին անցկացնել Պակիստանում, սակայն անվտանգությունը չապահովելու պատճառով տեղափոխվեցին Թեհրան: ICWSSC-ի նախագահը, որն այդ խաղերի գլխավոր հիմնադիրն է նաեւ, ավելացրեց, որ եթե առաջին խաղերին մասնակցեցին 11 երկրների շուրջ 400 մարզիկներ, ապա երկրորդին՝ 24 երկրների ավելի քան 1000 մարզիկներ:

Ֆաեզե Հաշեմին ուղղված մեր երեք հարցերից մեկը վերաբերում էր ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման առնչությամբ Իրանի միջնորդության տրամադրվածությանը, թե արդյոք այս ուղղությամբ Թեհրանը որեւէ քայլի դիմելո՞ւ է: Պատասխան խոսքում միանշանակ հայտնելով կարծիքը, որ հարցի լուծումը շրջանից դուրս գտնվող ուժերին հանձնելը չի համապատասխանում շրջանի երկրների շահերին, նա ընդգծեց, որ Իրանը միջնորդական առաքելությամբ հանդես է եկել Տաջիկստանում, Աֆղանստանում: Եթե կողմերը ցանկություն հայտնեն, անշուշտ, Իրանը կստանձնի միջնորդի դեր նաեւ այստեղ: Դեկտեմբերի 10-ին Իրանի մշակույթի եւ իսլամական առաջնորդության նախարար, կառավարության խոսնակ Աթաուլլա Մոհաջերանին հյուրասիրեց գագաթաժողովի մասնակից թղթակիցներին: Պահի առիթն օգտագործելով դիմեցինք նրան: Սիրով համաձայնեց պատասխանել մեր հարցերին, ավելին՝ խոստացավ առանձին հարցազրույց տալ: Սակայն, ցավոք, ժամանակի սղության պատճառով չհաջողվեց օգտագործել ընձեռված հնարավորությունը:

Իրանի կառավարության խոսնակը պատասխանելով մեր այն հարցին, թե ինչպես է գնահատում հայ-իրանական փոխհարաբերությունները, նշեց, որ Իրանը ջանքեր է գործադրում եւ իր գլխավոր պարտականություններից է համարում հարեւան բոլոր երկրների հետ փոխհարաբերությունները հասցնել հնարավոր լավագույն բարձրակետի: Իսկ Հայաստանը ունի նաեւ մի առանձնահատկություն, որ Իրանի հետ գտնվում է մշակութային նույն դաշտում, ուստի մշակութային ընդհանրության բերումով Հայաստանը պետք է արժանանա Իրանի հատուկ ուշադրությանը:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

Ֆրանսիայում շատանում են մերձգիտական հանդեսները

Վերջին մեկ տարում Ֆրանսիայի կրպակներում հայտնվել են բազմաթիվ նոր հանդեսներ, որոնք նվիրված են տարօրինակ երեւույթներին կամ թռչող ափսեներին: Այդ հանդեսներն աչքի են ընկնում իրենց արտառոց անուններով. «Ֆակտոր իքս», «Վիզիոն դյու ֆյուտյուր» (Ապագայի տեսիլքներ), «Ֆենոմենա», «Սիանս ֆրոնտիեր» եւ այլն: Դրանց հայտնվելու պատճառը թերեւս անբացատրելի երեւույթներին նվիրված «Իքս ֆայլզ» ամերիկյան ֆիլմաշարի ցուցադրումն էր Ֆրանսիայի հեռուստատեսությամբ: Հանդեսների մի մասի հրատարակիչները հարուստ գիտելիքներ չունեն թռչող ափսեների կամ գերբնական երեւույթների վերաբերյալ: Նրանցից է Ակի Թագյանը, որի հրատարակչությունը երկու տարին մեկ լույս է ընծայում մի նոր հանդես: Վերջինը այս տարվա հուլիսին լույս տեսած «Վիզիոն դյու ֆյուտյուր» հանդեսն է, որի առաջին համարից վաճառվեց 13 հազար օրինակ, երկրորդից՝ 17 հազար, երրորդից՝ 30 հազար: Հրատարակիչը չի թաքցնում, որ նոր հանդեսը պատեհապաշտական բնույթ ունի: «Մեր ժամանակաշրջանում հույս է հարկավոր: Նոր հանդեսը ապաստան է այն մարդկանց համար, որոնք ոչինչ չեն հասկանում հասարակությունից, որից իրենք արտաքսված են», ասում է նա:

Իրականում այդ ապաստանը շատ հարաբերական է եւ իռացիոնալ: Հանդեսում կարելի է գտնել բախտագուշակներ, նյութեր մարսեցիների, աստվածային ուժերի, համաշխարհային դավադրությունների, խոշոր համաճարակների եւ գաղտնի ծառայությունների մասին: Հրատարակիչը նշում է, որ խմբագրությունն ստանում է բազմաթիվ նամակներ, որոնց հեղինակները զանգատվում են, թե ըստ արժանվույն չեն գնահատվել եւ նշում են մեղավորներին՝ որեւէ գաղտնի կազմակերպություն կամ սեւ մոգություն: Հրատարակչի կարծիքով, իր հանդեսը մարդկանց համար դառնում է յուրօրինակ լիցքաթափիչ:

Սակայն, ինչպես նշում է «Էքսպրես» հանդեսը, դա յուրատեսակ գառանցական մշակույթ է: Վերջին մեկ տարում լույս է տեսնում նաեւ «Էքս ֆայլզ» հանդեսը, որը կրում է վերոհիշյալ ամերիկյան ֆիլմաշարի անունը: Տպաքանակը մոտ 50 հազար օրինակ է: Գլխավոր խմբագիր Պատրիկ Մանուկյանը խոստովանում է, որ ընթերցողների որոշ նամակներ կարդալիս ինքը երբեմն «մի քիչ վախենում է»: Օրինակ, 14-ամյա մի աղջիկ գրում է, թե հանդեսի խմբագրությունը բնավ չի ճանաչում հայտնի վամպիր Դրակուլային, մինչդեռ ինքը նրան լավ է հասկանում, քանի որ վամպիրությամբ է զբաղվում 10 տարեկանից:

Անբացատրելի երեւույթների հարցում գիտական անաչառության են հավակնում երկու այլ հանդեսներ՝ «Սիանս ֆրոնտիերը» եւ «Ֆակտոր իքսը»: Առաջինն ավելի շատ տնայնագործական բնույթ ունի եւ իրեն նպատակ է առաջադրում «հետեւել աշխարհին, ըմբռնել այն, զարգացնել եւ երազել»: Հանդեսը բավական լրջորեն է արծարծում թեմաները: Երկրորդի հրատարակիչը բրիտանացի հանրագիտակ մարշալ Քավենդիշն է: Հանդեսի նպատակը պարանորմալ եւ մերձհոգեբանական երեւույթների ընդհանուր արծարծումն է: Առաջին համարը վաճառվեց 400 հազար օրինակով: Հանդեսի ընթերցողները մեծ մասամբ 25-30 տարեկան ուսյալ երիտասարդներ են, որոնք այնքան էլ չեն ձգտում զառանցական թեմաներ գտնել: Այդուհանդերձ, հանդեսում առկա են «Արտերկրային» եւ «[illegible]» խորագրեր:

«[illegible]յսարների փոխվրեժը. իռա[illegible] գիտական մտքի մեջ» գրքի հեղինակ, [illegible]արիզի համալսարանի գիտության պատմության դասախոս Պիեռ Թյուիլյեն հրատարակչական այս բոլոր փորձերի մեջ տեսնում է «աշխարհը վերակախարդելու» ցանկություն: Գիտնականը նշում է, որ մենք ապրում ենք զառանցական հասարակության մեջ. Մի կողմից, ընտրյալները սրբացնում են ռացիոնալ մտածողությունը, մյուս կողմից, հասարակ մահկանացուն տենչում է ըմբռնել տարօրինակ երեւույթները: Հասարակության մեջ բազմանում են տեխնոկրատներն ու փորձագետները, բայց միաժամանակ ուժեղանում է մարդկանց օտարացումը: Գիտության նվաճումներն անտեսում են մարդկային երազանքներն ու կախարդանքը: Թերեւս հենց սա է մերձգիտական հանդեսների բազմացման իրական պատճառը:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՇՐԻՇՅԱՆԸ

Հիտլերը մնում է Կառլովի Վարիի պատվավոր քաղաքացի

Չեխական Կառլովի Վարի (Կառլսբադ) քաղաքի մունիցիպալ խորհրդի անդամները օրերս Ադոլֆ Հիտլերին վերահաստատեցին այդ հանրահայտ առողջավայրի պատվավոր քաղաքացի: Նրանք իրենց քայլը բացատրեցին այն բանով, որ նացիստ առաջնորդը «քաղաքի պատմության մի մասն է կազմում»:

Շվեդիան կփոխի ափամերձ պաշտպանության միջոցները

Շվեդ գեներալները մտադիր են փոխել երկրի ափամերձ պաշտպանության [illegible]կա համակարգը, քանի որ, նրանց կարծիքով, Բալթիկ ծովից ռուսների [illegible]ման սպառնալիքը վերացել է: Շվեդական բանակի ղեկավարությունը [illegible]տեսնում է մերձափնյա հրետակայանները, սուզանավերը եւ հականավ[illegible]կանները փոխարինել բարձրակարգ էլեկտրոնային սարքերով:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Վոնի եւ հարավկորեական [illegible]թղթերի անկումը շարունակ[illegible]

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, BBC: Հարավկորեական տարադրամի՝ վոնի արժեքն այսօր Սեուլում նվազեց եւս 15 տոկոսով: 1997 թվականի ընթացքում վոնը դոլարի համեմատ կրկնակի էժանացել է: Վոնի անկումը տեղի ունեցավ մի քանի ամիս տեւած տնտեսական դժվարություններից հետո, չնայած ՄԱՀ-ը Հարավային Կորեային բազմամիլիարդ տնտեսական օգնություն է ցուցաբերել: BBC-ի թղթակիցը Սեուլից հաղորդում է, որ այնտեղ աճում են մտահոգությունները, թե Սեուլը չի կարողանա վճարել իր արտաքին պարտքը, որն ըստ որոշ տվյալների, հասնում է 200 մլրդ դոլարի եւ 2 անգամ ավելի է, քան ենթադրվում էր ավելի վաղ: Վոնի արժեքի անկումը ազդել է նաեւ արժեթղթերի շուկայի վրա: Սեուլի սակարանի ինդեքսն այսօր նվազել է 7 տոկոսով:

Վիետնամը թմրադեղերի արտահանման տարանցիկ գոտի

Վիետնամը դարձել է ոչ միայն թմրադեղերի խոշոր շուկա, այլեւ Հարավարեւելյան Ասիայի «ոսկե եռանկյունու» երկրներից հերոինի եւ ամֆետամինների արտահանման տարանցիկ գոտի: Այս տարվա առաջին կիսամյակում ձերբակալված թմրադեղերի 1400 առեւտրականների մեջ է նաեւ հակաթմրադեղային պայքարի ծառայության պաշտոնյաներից մեկը՝ Վու Քուան Տրունգը: Նա Լաոսում գործող վերազգային մեծ կազմակերպության անդամ է եւ հանցակիցներ ունի վիետնամական ոստիկանության շարքերում:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԱԶԳ

Մշակույթ

Գոյություն ունի՞ արդյոք այսօր Հայաստանի կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միությունը

1994-ի հոկտեմբերի 12-ի «Ազգ» օրաթերթում տպագրվել էր լրագրող Նոնա Ոսկանյանի «Վեցն ընդդեմ կոմպոզիտորների միության համագումարի ընդունած որոշումների» հրապարակումը, որում տեղ էին գտել Հայաստանի կոմպոզիտորների միության՝ իրենց անդամությունը կասեցրած կոմպոզիտորների՝ Մարտին Վարդազարյանի, Լեւոն Չաուշյանի, Երվանդ Երկանյանի, Ռուբեն Սարգսյանի, Վահրամ Բաբայանի եւ երաժշտագետ Մարգարիտ Ռուխկյանի դիրքորոշումները հիշյալ միության անբավարար գործունեության վերաբերյալ: Սույն թվի հոկտեմբերի 31-ին «Ազգ»-ը դարձյալ անդրադարձավ մեր երաժշտական մշակույթի անդաստանի այս խոցելի համախնդրին՝ լրագրող Արիս Ղազինյանի «Խեղդվողների ճակատագիրը խեղդվողների ձեռքում է, կամ ինչո՞ւ են լռում մեր երաժիշտները» հոդվածով, որում հատկապես արծարծված էր միության հերթական համագումարը չհրավիրելու հարցը: Ստորեւ ընթերցողին ենք ներկայացնում հիշյալ հրապարակմանը արձագանքած մի շարք երաժիշտ-արվեստագետների խոսքը:

ԼԵՎՈՆ ՉԱՈՒՇՅԱՆ. Մի՞թե դեմոկրատիան անարխիա է: Կարծում եմ, որ պիտի լինի մեծ տարբերություն խորհրդային տոտալիտարիզմի եւ անկախության ժամանակաշրջանների ստեղծագործական միության ծավալած գործունեության միջեւ: Խոսելով այսօրվա ՀԿԵՄ-ի մասին, կարող ենք փաստել, որ ակներեւ է միայն որակական տարբերությունը եւ այն էլ դեպի վատը: Չէ՞ որ այսօրվա պայմանները դրդում են որոնել-գտնել նոր ուղիներ, միջոցներ եւ ծրագրեր, առանց որի ստեղծագործական միության գոյության փաստը ինքնին անիմաստ է դառնում: Այսօր գոյություն ունեն բազում համախնդիրներ, կապված, օրինակ, երաժշտական ժանրերի (օպերա, բալետ, սիմֆոնիա, վոկալ-կամերային եւ այլ...) ասպարեզների հետ: Եվ ստեղծագործական միության գլխավոր խնդիրներից մեկը պիտի լինի այդ ժանրերի տարածման, զարգացման նպաստելը: Ինձ համար անհասկանալի է, թե ինչու է խուսափում համագումարից նախագահ Ռոբերտ Ամիրխանյանը: Չէ՞ որ համագումարը հնարավորություն կտա ուրվագծել հետագա գործունեության ոլորտը եւ եղանակները, համախմբելով բոլոր թե անհատ արվեստագետների, թե ստեղծագործական միավորների ուժերը, առանց որի մեր այսօրվա երաժշտական մշակույթը նահանջ է ապրում: Ցավում եմ, որ արդեն այդքան թանկ ժամանակ է կորսված:

ՄԱՐՏԻՆ ՎԱՐԴԱԶԱՐՅԱՆ. Ցավալի է, որ ծայրահեղությունը չափանիշ է դարձել: Այսօր ՀԿԵՄ-ն իրեն դրել է օրինականությունից դուրս: Տեղին է ասել, որ ոչ միայն մեր միությունում, այլ ընդհանրապես մշակույթի, արվեստագետի հանդեպ բարգավաճող անտարբերությունը դարձել է սովորական երեւույթ: Դա էլ իր հերթին անդրադառնում է մշակույթի ընդհանուր վիճակին, օրինականացնում է չափանիշների կորուստը: Այո, «Ազգ»-ում հրատարակված հոդվածը ճշմարտացիորեն է կշտամբում երաժիշտներին, ինչո՞ւ են լռում: Բայց եթե համագումարը դարձյալ չհրավիրվի, ես այս ամենն ավելի շուտ կանվանեմ հերթական... «փիսիկի գանգատը»: Ինչ վերաբերում է լինել-չլինելուն, համոզված եմ, որ միությունը պիտի լինի՝ եւ պիտի ունենա իր օրինաչափ ընտրված ղեկավարությունը:

ՎԱՀՐԱՄ ԲԱԲԱՅԱՆ. Ռոբերտ Ամիրխանյանի նախորդ արտահերթ համագումարի ժամանակ (1991-ին) տված խոստումները իրականություն չդարձան: Մթնոլորտը միությունում բացառիկացույնս ոչ ստեղծագործական է, ղեկավարության կազմում են թե մասնագիտությամբ, թե իրենց էությամբ արվեստից հեռու մարդիկ: Իմ խորին համոզմունքն է, որ մի քանի հաջողված երգ գրած երգահանը ի զորու չէ անգամ պատկերացնել կոմպոզիտորի առաջ ծառացած բազում խնդիրները, առավել եւս՝ լուծել դրանք: Եվ, ինչպես ապացուցեց կյանքը, չի էլ լուծում: Ճշմարտացիորեն են մեղադրում կոմպոզիտորներին վախկոտության մեջ՝ ինչքան եւ վասն ինչի կարելի է համբերել Ռոբերտ Ամիրխանյանի օրոք ՀԿԵՄ-ում իշխող գորշ վիճակը: Ամիրխանյանը պիտի ինքը գիտակցություն ունենա արդեն երկու տարվա ուշացած համագումարը հրավիրելու համար: Սակայն չի անում, պարզ է, որ վախենում է:

ՌՈՒԲԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ. ՀԿԵՄ-ն, ըստ իս, պետք է ընդհանրապես լուծարել: Բայց նաեւ այդ բանի համար համագումար է անհրաժեշտ: Այն հրավիրելու կարող են նպաստել առողջ ուժերը, որոնց իսկապես հուզում են մեր երաժշտական մշակույթին առնչվող խնդիրները: Ռոբերտ Ամիրխանյանը դրանցից չէ: Միությունը, այսպես ասած, դիալեկտիկորեն արդեն իսկ ինքնալուծարման ընթացքում է, որովհետեւ հերթական համագումարը պիտի կայանար 1995-ին, իսկ այժմ արդեն բոլորում է 1997-ը: Ընդհանրապես կարծում եմ, որ մեր պասիվության շնորհիվ մեր ողջ մշակույթը գնում է դեպի ինքնաքայքայում:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՌՈՒԽԿՅԱՆ. Համագումարը չպետք է դառնա ձեւականություն: Վերջիվերջո, պետք է պարզել, ինչ է ներկայացնում իրենից Հայաստանի կոմպոզիտորների միությունը՝ կոմերցիոն ֆիրմա, թե՞ ստեղծագործական կազմակերպություն: Ստեղծագործական միությունը ոչ թե պետք է երկու-երեք անձի անունից տարին երկու-երեք անգամ հանդես գա որպես համերգների հովանավոր այն սուբյեկտի նման, որ խիստ գաղտնիքի մեջ է պահում իր նյութական գործերը, այլ ամեն ինչ պետք է թափանցիկ լինի, յուրաքանչյուր անդամ պիտի տեղյակ լինի, թե որտեղից են հայթայթվում եւ ինչի վրա են ծախսվում միության գումարները: Բացի այդ, միությունը պիտի մտահոգված լինի ստեղծագործական լուրջ ծրագրերի իրականացմամբ: Այդ ամենն այժմ իսպառ գոյություն չունի ՀԿԵՄ-ում եւ վաղուց է հասունացել այս (եւ դեռ շատ ու շատ այլ) հարցերի շուրջ ահազանգելու ժամանակը:

ՍԵՐԳԵՅ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ. Ցավում եմ, որ մեր միության անդամներից մի քանիսը կասեցրել են իրենց անդամությունը: Շնորհալի արվեստագետներ են, որոնք անպայման պիտի կլինեին միության աշխատանքներին: Իսկ համագումարը հրավիրելու անհապաղ անհրաժեշտությունը վաղուց է հասունացել: Անհրաժեշտ է նաեւ ստեղծել վերստուգիչ հանձնախումբ, մասնագետ տնտեսագետների կազմից: Նախորդ համագումարում եւ հետագա սակավ վարչությունների նիստերում ես բարձրացրել եմ այդ հարցը, բայց մնացել է «օդից կախված»: Հարց է առաջանում՝ ինչո՞ւ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՕՀԱՆՅԱՆ. Ցավն այն է, որ շատերը հավատացին Ռոբերտ Ամիրխանյանի խոստումներին: Այսօր Ամիրխանյանը այդ տեղը զբաղեցնում է անօրինական կերպով: Նախ նրա ղեկավարման ժամկետը վաղուց սպառվել է, եւ Ռոբերտ Ամիրխանյանն արդեն երկու տարի է, իրավաբանորեն եւ փաստացիորեն չվերընտրված նախագահ է: Երկրորդը՝ ըստ էության ստեղծագործական միության նախագահը պետք է լինի մարդ իր ընդհանուր նկարագրով, ասել է, թե՝ բարյացակամ, կիրթ, հոգատար ոչ միայն մի խումբ իր ընկերների, այլ իր ղեկավարած միության բոլոր անդամների հանդեպ: Ռոբերտ Ամիրխանյանը իր շփումների մեջ զուրկ է տարրական էթիկայից: Ի՞նչ ղեկավար, եթե զլանում է անգամ բարեւելու իր միության անդամներին: Ամիրխանյանը, կարծում եմ, պիտի հրավիրի համագումար, եւ ինքը հեռանա նախագահի պաշտոնից:

ԷԴՈՒԱՐԴ ՍԱԴՈՅԱՆ. Համագումարը իրավաբանորեն արդեն դուրս է իր ռեգլամենտից: Այն պիտի անպայման եւ շուտափույթ գումարվի, որպեսզի ոչ թե հակամարտորեն, այլ միասնական հոգատար դիրքերից բարձրաձայն խոսվի ՀԿԵՄ-ում կուտակված խնդիրների շուրջ: Բացի այդ, եթե գոյություն ունեն ինչ-ինչ կասկածներ միության ֆինանսական ոլորտի շուրջ, ապա անհրաժեշտ է մինչեւ համագումարը ճշտել դրանք, եւ հարկ եղած դեպքում համագումարում վճռականորեն քննադատական վերաբերմունք ցուցաբերել:

ԴԱՎԻԹ ՍԱՔՈՅԱՆ. Ինչպե՞ս ասել, որ միությունը չկա, չի գործում: Թերություններ, իհարկե, կան: Սակայն չի կարելի անտեսել այն փաստը, որ վերջին տարիներին ՀԿԵՄ-ը կազմակերպել է մի քանի համերգաշար, հրատարակել է երկու երաժշտական ժողովածու, նաեւ երաժշտական գրականության նմուշներ Դ. Սարյանի ստեղծագործությունը, «Հայ կոմպոզիտորների ռոմանսներ» ժողովածուն եւ այլն: Միանշանակորեն դատել չի կարելի: Հարկավոր է հրավիրել համագումար եւ բաց խոսել թե լավի, թե վատի մասին: Իսկ ընդհանրապես կարծում եմ, որ ՀԿԵՄ-ում տիրում է նույն վիճակը, ինչ որ մեր ողջ երկրի մշակույթի ասպարեզում:

ՌՈՄԵՆ ԴԱՎԹՅԱՆ. Հասարակական կազմակերպությունների միակ գործադիր մարմինը համագումարն է: Այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է ժամանակին անցկացնել, ըստ ընդունված կանոնադրության: Համագումարը կոչված է նախագծելու հետագա ծրագրերը, կարծիքներ փոխանակելու, գնահատելու վարչության եւ միության այլ կառույցների աշխատանքները: ՀԿԵՄ-ը սոցիալական ապահովության օղակ չէ, եւ ոչ էլ համերգային կազմակերպություն: Ի՞նչ է ընդհանրապես կատարվում միությունում, մեզանից շատերը տեղյակ չեն, որովհետեւ այն ստեղծագործաբար չի գործում: Մեր միությունը այսօր չի համապատասխանում իր անվանման իմաստին եւ էությանը, մինչդեռ այսօր բավականին եռանդուն եւ նոր ուղիների պրպտումներով են հաջողությամբ գործում Հայաստանի նկարիչների եւ գրողների միությունները: Ուրեմն, ցանկության դեպքում կարելի է կարգին աշխատել:

ՄԱՐՏՈՒՆ ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ. Ինձ զարմանք է պատճառում համագումար հրավիրելու խնդիրը մամուլում արծարծելու ցանկությունը: Ինչի՞ համար: Լինելով ՀԿԵՄ-ի վարչության անդամ, ես չեմ կարողանում մտաբերել, որ միության անդամներից գեթ մեկը երբեւէ վարչության հավաքներում բարձրացնի այդ հարցը, չի հնչել համագումար հրավիրելու պահանջը նաեւ այս տարի անցկացված ընդհանուր ժողովի ժամանակ: Եթե կան միության անդամներ, որոնք ցանկանում են, որ համագումար հրավիրվի՝ թող գան միություն եւ ասեն այդ մասին: Ո՞վ է եկել եւ մերժվել: Եթե պետք է համագումար լինի՝ թող լինի, ո՞վ է դեմ: Եվ ընդհանրապես, կարծում եք մյուս միություններում ինչ-որ ավելի՞ բան է արվում: Գրողների, նկարիչների միությունները ի՞նչ են անում որ... Կարծում եմ, որ ամեն տեղ տիրում է մեր ժամանակներին բնորոշ ընդհանուր պասիվ մթնոլորտը:

Խմբագրության կողմից. Խնդրո առարկա հարցի շուրջ սույն գնահատականները համադրելու միտումով դիմեցինք ՀԿԵՄ-ի եւս մի քանի անդամների: Ոմանք կարծիք հայտնեցին. «Համագումարն, իհարկե, անհրաժեշտ է, բայց չարժե ընկնել ծայրահեղությունների մեջ: Միությունը կա, գործում է, համերգներ է կազմակերպում, նոտաներ է հրատարակել»: Սակայն օր հետո խնդրեցին չտպագրել իրենց խոսքը:

Ոմանք ասացին. «Բանավոր զրույցներում ես հաճախակի եմ հայտնում իմ կարծիքը, տպագրելու կարիք չկա», եւ նման...

Ի մի բերելով ընդհանուր պատկերը, միանշանակորեն պարզ է, որ իրապես Հայաստանի կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միությունում վաղուց է հասունացել հերթական համագումար հրավիրելու ժամանակը: Իսկ մնացյալը՝... Հենց մնացյալի համար էլ այն հրավիրվում է:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Կինոն որպես հասարակության հայելի

Դեկտեմբերի առաջին օրերին «Անահիտ» հրատարակչությունից լույս տեսավ կինոգիտությանը նվիրված «Հայելի» մատենաշարի երկրորդ գիրքը: Շարքի հեղինակն է գրող, լրագրող, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի փիլիսոփայության ամբիոնի դասախոս Մելս Փիլոյանը:

Մատենաշարի առաջին գիրքը՝ «Կինոաստղերի պերճանքն ու թշվառությունը» անունով, լույս էր տեսել տարիներ առաջ:

Շարքի երկրորդ հատորը բաղկացած է երկու մասից: Առաջին՝ «Հոսանքով եւ ընդդեմ հոսանքի» վերնագրված բաժնում, հեղինակը քննարկում եւ վերլուծում է երկրորդ աշխարհամարտից հետո իտալական կինոյի հասարակական բովանդակությունը, նրանում առանձնացնելով նեոռեալիստական եւ ողբերգականասկերգական ուղղությունները: Այս բոլորը ներկայացվում է Իտալիայի 1920-1960 թվականների քաղաքական եւ հասարակական-տնտեսական ոլորտներում փոփոխությունների հետ սերտ առնչության պայմաններում՝ դիալեկտիկական փիլիսոփայական մեթոդաբանությամբ:

Գրքի երկրորդ մասը՝ «Սարյակ սպանելու հաճույքը» քննարկում է Արեւմուտքում 50-60-ական թվականներին պայթած երիտասարդության «Բունտի» հարցը, որը եւս իր հայելային արտացոլումը գտավ կինոյում: Այստեղ եւս հեղինակը երեւույթները վերլուծում է պատճառահետեւանքային դատողությամբ:

Շուրջ 170 էջերում ամփոփված այս գրքերի հեղինակումը ավարտվել է 1990 թ.-ին: Մելս Փիլոյանը երբեմն զուգահեռներ է գծում ներկայի Հայաստանի հասարակական իրավիճակի եւ գրքում ներկայացված հասարակական, խոր ճգնաժամային իրավիճակների միջեւ: Հեղինակը իր խիստ բողոքն է հայտնում Հայաստանում ներկայումս թագավորող գազանային, անկառավարելի շուկայական հարաբերությունների նկատմամբ, եւ ահազանգ հնչեցնում ի տես հայկական հասարակության մեջ արժեքների համակարգի փլուզմանը փոխարինելու եկած արեւմտյան «արժեքների» ու նրանց կործանարար հետեւանքների (բռնամոլության, պոռնկության, հանցագործությունների կտրուկ աճ, եւ այլն):

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ԱՄՆ

Անաստղի Ավեսյանի մեսաղաքանդակները Բոստոնում

Հայաստանաբնակ արվեստագետ Անաստղի Ավեսյանի 24 ինքնատիպ ստեղծագործությունները նոյեմբերի 9-11-ը ցուցադրվել են Ամերիկայի հայկական գրադարանի եւ թանգարանի Ուոթերթաունի հրատարակում (Բոստոն) գտնվող գլխավոր շենքում, հաղորդում է տեղի մեր պաշտոնակից «Արմինըըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթն ավելացնելով, որ վաթսունական թվերից վերստին զարթոնք ապրած մեսաղաքանդակագործությունը գտել է քիչ հետեւորդներ, որոնք կարողացել են լավագույնս ներկայացնել արվեստի բնագավառի այդ եզակի արտահայտչամիջոցը: Պղնձի եւ արույրի վրա աշխատելով, Ավեսյանը կարողացել է նրբորեն պատկերել հայկական բնաշխարհն ու հայ մարդու ոգը հասկանալի է իր բազմազանությամբ՝ դասական բյուզանդականից մինչեւ մեր օրերի մոդեռնիստականն ու վերացականը: «Հայկական մոտիվների առատությունն ու ճոխ ներկայացումը նրան դասում են արվեստի այդ տեսակի լավագույն ներկայացուցիչների շարքը:

Հ. Ռ.

ԱԶԳ

Մարզական

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Հայաստանը համաշխարհային օլիմպիական ընտանիքի լիիրավ անդամ է»

Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ ԱԼԵՔՍԱՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԻ բացառիկ հարցազրույցը Արժենտրեսի թղթակցին:

- Պրն Ավետիսյան, ընդամենը մեկուկես ամիս հետո ճապոնական Նագանո քաղաքում մեկնարկելու է ձմեռային օլիմպիադան: Ինչպե՞ս են մեր օլիմպիականները նախապատրաստվում այս կարեւորագույն մրցաշարին: Ինչպիսի՞ն են Հայաստանի օլիմպիականների հնարավորությունները Նագանոյում:

- Դուք գիտեք, որ Նագանոյի ձմեռային օլիմպիադան մեզ համար երկրորդն է 1994 թ. Լիլլեհամերի խաղերից հետո: Հայաստանի հավաքականի բոլոր թեկնածուները լրջորեն նախապատրաստվում են: Թիմի վերջնական կազմը կհայտարարվի ավելի ուշ:

Թող այնպիսի տպավորություն չստեղծվի, որ 4-5 օլիմպիական ունենալը քիչ է: Ամենեւին: Պետք է հաշվի առնել մեր սպորտի ներկայիս իրավիճակը, առավել եւս ձմեռային սպորտի, քանի որ Հայաստանը հարավային երկիր է: Օլիմպիադային մասնակցելը արդեն իսկ մարզական որակի հատկանիշ է: Ինչ վերաբերում է գեղասահորդներին Քսենյա Սմետանենկո-Սամվել Գյոզալյան զույգին, ապա նրանք լավագույն տասնյակում տեղ գրավելու հնարավորություն ունեն, խոստումնալից են նաեւ մեր ֆրիսթայլիստ Արմեն Ռաֆայելյանի հեռանկարները, լեռնադահուկորդը նույնպես պետք է բարելավի այս մարզաձեւում մեր գործակիցը: Բոլոր դեպքերում, հեռանկարներ կան, եւ պատահական մարդ օլիմպիական թիմում երբեք տեղ չի գրավում:

[illegible] մեջ սպորտի դերի, նաեւ՝ օլիմպիական գաղափարների մասին:

- Հայաստանն այսօր այնքան էլ շատ հնարավորություն չունի իրեն լավագույն կերպով դրսեւորելու ժամանակակից աշխարհում, ելնելով օբյեկտիվ բազմաթիվ պրոբլեմներից: Իսկ սպորտը նման հնարավորություն տալիս է: Բացի այդ, այն առողջ կյանքի, մտածելակերպի, առաջընթացի խորհրդանիշ է, որը թույլ է տալիս երիտասարդությանը, ապագա սերունդներին ճիշտ ոգով դաստիարակել, կտրելով նրանց կյանքի չարիքներից, բազմաթիվ հասարակական հարցեր լուծել, այդ թվում նաեւ՝ տնտեսական բնույթի, մարդկանց աշխատանքով զբաղեցնել եւ այլն: Այս կապակցությամբ ես շատ ուրախ եմ, որ հաճախ լինելով տեղերում, նկատելի աշխուժություն եմ տեսնում:

Շատ կարեւոր է մարզական համակարգի արդյունավետ աշխատանքը: Եթե ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարություն, ՀԱՕԿ եւ մարզաձեւերի ֆեդերացիաներ, մարզական ընկերություններ մեխանիզմի գոնե մեկ օղակ դուրս մնա, ապա կտուժի ընդհանուր գործը: Մենք ձգտում ենք համատեղ լուծել մեր առջեւ դրված խնդիրները:

Օլիմպիադան ընդհանրապես կառավարական մակարդակի, համազգային մակարդակի խնդիր է: Հիմնահարցը, իհարկե, ֆինանսական ապահովումն է: Օլիմպիականների հետ կապված ծախսերը չեն սահմանափակվում միայն Երեւան-Տոկիո-Նագանո-Երեւան ավիաչվերթի տոմսերի արժեքներով, նրանց նախապատրաստումը եւ մասնակցությունը պետք է ապահովել լավագույն ձեւով, ինչը տասնյակ հազարավոր դոլարներ է պահանջում:

- Ի՞նչ կարելի է ասել սպորտի մասին օրենքի նախագծերի վերաբերյալ:

- Ներկայումս պատրաստ են այդ օրենքի 2-3 տարբերակներ, որոնք պետք է քննարկվեն: Իհարկե, այդ օրենքը շատ է պետք, եւ սպորտի կարգավիճակը երկրում անհրաժեշտ է ապահովել օրենսդրական տեսակետից: Որպես ՀՀ ԱԺ պատգամավոր, ես նույնպես պետք է նպաստեմ դրան: Բայց վաղուց հասունացել է այն պահը, որ սպորտն առանձին համակարգ առանձնացվի, լինի դա նախարարություն, կոմիտե կամ վարչություն:

- Հայտնի է, որ ՀԱՕԿ-ը նույնպես մեծ լուման է ներդնում Հայաստանի սպորտի զարգացման գործում: Ի՞նչ գումար է կազմում ՀԱՕԿ-ի տարեկան բյուջեն:

- Այս տարվա մեր բյուջեն, հաշվի առնելով բոլոր ֆինանսական ծախսերը, թոշակները մարզիչներին եւ [illegible] 75 մլն դրամ է կազմել, ինչը, անշուշտ, մեծ գումար չէ: Այս առումով ՀԱՕԿ-ը փորձում է, տնտեսական գործունեություն ծավալելով, բարելավել իր ֆինանսական հնարավորությունները: Օրինակ, ամերիկացիների հետ համատեղ ձեռնարկություն ենք ստեղծել, բանակցություններ ենք վարում արտասահմանյան մարզական բիզնեսի հսկաների՝ «Ադիդասի», «Ռիբոկի» եւ այլ ֆիրմաների հետ՝ չհուսալով միայն ՄՕԿ-ի աջակցությանը: Ի դեպ, հատուկ նշեմ, որ ՀԱՕԿ-ը ձգտում է թափանցիկ դարձնել իր աշխատանքը ոչ միայն ֆինանսական տեսակետից: Առնվազն եռամսյակը մեկ անգամ մեր գործկոմը հավաքվում է նիստերի, հաղորդումներ են արվում: Երեւի պատահական չէ, որ վերջերս Ստոկհոլմում կայացած եվրոպայի ԱՕԿ-ների Գլխավոր համաժողովում մեր գործընկերները բարի խոսքեր ասացին ՀԱՕԿ-ի մասին: Մեր ցանկությունն է լիովին համապատասխանել միջազգային աշխատանքի չափանիշներին:

- Տարբեր պատճառներով Հայաստանը կորցրել եւ կորցնում է իր օլիմպիական աստղերին:

- Կարծում եմ, այդ ցավալի իրականությունը կարելի է կանխել միայն մարզիկների համար Հայաստանում լավագույն պայմաններ ստեղծելով, ինչպես նաեւ նրանց թույլատրել ելույթ ունենալ արտասահմանյան ակումբներում եւ միաժամանակ ՀՀ հավաքականի կազմում:

Ինչ վերաբերում է Ատլանտայի չեմպիոն Արմեն Նազարյանի՝ Բուլղարիա տեղափոխվելուն, ապա կարող եմ ասել, որ ՀԱՕԿ-ը նրա առջեւ իր ստանձնած բոլոր պարտականությունները կատարեց, եւ ես միայն վերջերս իմացա, որ այստեղ իր բացասական դերն ունեցավ դասական ըմբշամարտի ՀՀ ֆեդերացիայի նախկին ղեկավարությունը, որն էլ նրան համապատասխան պայմանագիր ապահովեց: Ցավալի է, բայց փաստ:

Դա նշանակում է, որ ոչ բոլոր ֆեդերացիաներն են լավ աշխատում: Եվ եթե մի շարք ֆեդերացիաներ ոչ միայն կարողացան ինքնուրույն աշխատանք կազմակերպել եւ շատ լավ համագործակցել ՀԱՕԿ-ի հետ, ապա կան նաեւ ֆեդերացիաներ, որոնց աշխատանքը առայժմ հեռու է ցանկացածից: Հասկանալի է, որ ֆինանսական իրավիճակը բարդ է, բայց ի վերջո պետությունն էլ սահմանափակ հնարավորություններ ունի, եւ քանի որ այս կամ այն մարզաձեւի զարգացման խնդիրը ֆեդերացիաների վրա է, ապա նրանք, իհարկե, պետության եւ ՀԱՕԿ-ի կողմից հնարավորության սահմաններում [illegible] ղանան իրենք ոտքի կանգնել:

- Պրոբլեմները գալիս են ու գնում, իսկ սպորտը, օլիմպիական գաղափարները մնում են:

- Այո: Բավական է հիշել ժամանակակից օլիմպիական խաղերի հիմնադիր, ֆրանսիացի բարոն Պիեռ դը Կուբերտենի խոսքերը. «Օ, սպորտ, դու խաղաղություն ես», ԱՄՆ նախկին նախագահներից մեկի՝ Ջիմի Քարթերի այն խոսքերը, որ աշխարհում երկու ամենակարեւոր գործոններից մեկը օլիմպիական ոսկե մեդալն է: Եթե մենք ցանկանում ենք առողջ ապագա, առողջ ժողովուրդ ունենալ եւ, իհարկե, մարզական մեծ հաջողություններ, ապա պետք է ապահովենք Հայաստանի բոլոր մարզական կառույցների համագործակցությունը: Այս առումով շատ կարեւոր է նաեւ մարզական մամուլի դերը, որը ես համարում եմ այդ կառույցներից:

Օգտվելով առիթից, թույլ տվեք բոլորին շնորհավորել Նոր տարվա կապակցությամբ, մաղթել երջանիկ տարի, առողջություն եւ հաջողություններ:

Հարցազրույցը վարեց
ԶԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԸ

Մրցում են գեղասահորդները

Մյունխենում անցկացվեցին գեղասահքի խոշոր մրցումներ, որոնք «Չեմպիոնական շարքի» չորրորդ՝ վերջին փուլն էին:

Գերմանիայում անցկացված մրցաշարը շատ հաջող էր Ռուսաստանի ներկայացուցիչների համար: Բավական է ասել, որ չորս մրցաձեւերից երեքում գլխավոր պարգեւները նրանք շահեցին:

Միայն կանանց մենասահքում հաղթող դարձավ ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Տարա Լիպինսկին: 15-ամյա մարզուհին պարզապես մի գլուխ բարձր էր մրցակցուհիներից: Մասնագետները նշում են, որ նա սառույցի վրա կարողանում է անել ամեն ինչ: Եվ եթե որեւէ արտառոց ոչինչ չպատահի, ապա «փոքրիկ լեդին», ինչպես անվանում են Տարային, կհաղթի նաեւ Նագանոյի օլիմպիադայում:

Աշխարհի չեմպիոններ Մենդի Վեթցելն ու Ինգո Շտոյերը, որոնք այս անգամ գրավեցին երկրորդ տեղը

Բոլորի վրա ուժեղ տպավորություն թողեց Ելենա Բերեժնայա-Անտոն Սիխարուլիձե մարզական զույգը (Ռուսաստան): Երիտասարդ գեղասահորդները կարողացան առաջ անցնել աշխարհի չեմպիոններ Մենդի Վեթցելից եւ Ինգո Շտոյերից: Վերջիններս այնքան ազդված էին, որ նույնիսկ հրաժարվեցին ցուցադրական ելույթներից:

Պարային զույգերի մրցումներում հաղթող դարձավ Պաշա Գրիշչուկ-Եվգենի Պլատով երկյակը:

Տղամարդկանց մրցապայքարը շատ լարված ստացվեց: Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Իլյա Կուլիկը կարողացավ առաջ անցնել աշխարհի եռակի չեմպիոն Էլվիս Ստոյկոյից (Կանադա) եւ աշխարհի նախկին չեմպիոն Տոդ Էլդրիջից (ԱՄՆ):

Այժմ գեղասահորդները պատրաստվում են հունվար ամսին Իտալիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանը: Իսկ այնուհետեւ նրանց սպասում է մրցաշրջանի ամենախոշոր իրադարձությունը՝ Նագանոյի ձմեռային օլիմպիադան:

ՆԱԳԱՆՈ-98

Վառվեց օլիմպիական կրակը

Հին Օլիմպիայի ավերակների մոտ վառվեց օլիմպիական կրակը: Այն ճանապարհ բռնեց դեպի Ճապոնիա: Ավանդույթի համաձայն, ի նշան խաղաղության, այս սպիտակազգեստ աղջիկն աղավնի է բաց թողնում:

Օլիմպիական կրակը հասել է Ճապոնիա: Ամառային օլիմպիադայի խաղերում գեղալողի մրցումների մեդալակրուհի Միկակո Կոտանին ջահն ընդունեց Նոր Տոկիոյի Նարիտա միջազգային օդանավակայանում:

Սկսվեց վեցերորդ փուլը

Գրոնինգենում անցկացվող աշխարհի շախմատի առաջնության վեցերորդ փուլում անցկացվեցին առաջին հանդիպումները:

Չափազանց խաղաղ էին տրամադրված Վիշվանաթան Անանդը (Հնդկաստան) եւ Բորիս Գելֆանդը (Բելառուս), որոնց պարտիան շատ կարճատեւ խաղից հետո ոչ-ոքի ավարտվեց:

Իսկ ահա, մյուս մրցախաղում, անգլիացիներ Նայջել Շորտն ու Մայքլ Ադամսը անզիջում պայքար մղեցին: Շորտը, որի հնարավորություններն ավելի բարձր էին գնահատվում, ստիպված էր 41-րդ քայլում ընդունել իր պարտությունը: Այստեղ հաշիվը 1-0 է Ադամսի օգտին:

Առջեւում եզրափակիչն է

Նույնպես Հոլանդիայում, Սթադսկանաալ քաղաքում անցկացվում է միջազգային (100 վանդականոց) շաշկու աշխարհի չեմպիոնի կոչման հավակնորդների մրցաշարը:

Արդեն ավարտվել է նախնական փուլը: Անսովոր իրավիճակ էր ստեղծվել վերջին տուրից հետո: Միանգամից 11 մասնակիցներ վաստակել էին հավասար 14-ական միավոր: Իսկ քանի որ եզրափակիչին մասնակցել կարող էին ընդամենը 6 շաշկիստներ, ապա 11 հոգու միջեւ կարճեցված ժամանակակարգով լրացուցիչ մրցաշար անցկացվեց:

Այստեղ հաջող խաղացին Ալեքսանդր Շվարցմանը (Ռուսաստան), Իգալ Կոյֆմանը (Իսրայել), հոլանդացիներ Յոհան Կրայենբրինկն ու Կեես Տեյսենը, սենեգալցիներ Ն'Դիագա Սամբան ու Բասիրու Բան: Այժմ հավակնորդների մրցաշարի հաղթող այս վեցյակին կմիանան հոլանդացիներ Ռոբ Կլերկն ու Հանս Յանսենը: Առաջինն այդ իրավունքն ունի որպես աշխարհի փոխչեմպիոն, երկրորդը՝ որպես մրցումների կազմակերպիչ երկրի չեմպիոն:

Ընդմիջում է հայտարարվում...

Եվրոպական երկրների ֆուտբոլային առաջնություններում

Իտալիա

Այս երկրի առաջնության 13-րդ տուրից առաջ միայն երկու հանրահայտ թիմեր՝ Միլանի «Ինտերն» ու Թուրինի «Յուվենտուսը» չէին ճաշակել պարտության դառնությունը: Իսկ այժմ առանց պարտության է ընթանում միայն «Յուվենտուսը»: Վերջին տուրի «Ուդինեզե»-«Ինտեր» խաղի 90-րդ րոպեին դաշտի տերերի կազմում հանդես եկող գերմանացի Օլիվեր Բիրհոֆը հանդիպման միակ գոլը խփեց միլանցիների դարպասը: Այնուամենայնիվ, «Ինտերը» շարունակում է գլխավորել իտալական առաջնությունը: Սակայն այժմ նրան հետապնդող «Յուվենտուսը», որը 5-2 հաշվով հաղթեց «Էմպոլիին», հետ է մնում ընդամենը մեկ միավորով: Այս խաղում հեթ-թրիկի հեղինակ դարձավ նշանավոր Ալեսսանդրո դել Պիեռոն:

Իտալիայի առաջնությունում երկշաբաթյա ընդմիջում է հայտարարվել:

Գերմանիա

Բունդեսլիգայի առաջնությունում եւս դադար կլինի: Սակայն՝ ավելի երկար. այն 40 օր կտեւի:

Վերջին՝ 20-րդ տուրում առաջատարները հաղթանակներ տարան: Մրցաշարային աղյուսակը շարունակում է գլխավորել բարձրագույն խումբ վերադարձած «Կայզերսլաուտերնը»: Բունդեսլիգայի պատմության մեջ սա առաջին դեպքն է, երբ նորեկը ձմեռային արձակուրդ է գնում առաջատարի դերում:

Գերմանիայի չեմպիոն «Բավարիան» (Մյունխեն) ընթանում է երկրորդ տեղում. նա «Կայզերսլաուտերնից» հետ է մնում 4 միավորով:

Իսկ Դորտմունդի «Բորուսիա՞ն»: Եվրոպական Չեմպիոնների լիգայում հաղթող ու Միջմայրցամաքային գավաթը նվաճող թիմն իր երկրի առաջնությունում ընթանում է 10-րդ տեղում:

Հոլանդիա

Առաջատարը՝ Ամստերդամի «Այաքսը», 19 տուրից հետո բացառիկ արդյունք ուներ. միայն մեկ խաղ էր թիմը ոչ-ոքի ավարտել, մյուս 18-ում հաղթելով մրցակիցներին: Զարմանալի էր նաեւ խփած ու բաց թողած գնդակների տարբերությունը՝ 59-4:

Եվ ահա 20-րդ տուրում սեփական հարկի տակ ընդունելով «Էյնդհովենին», «Այաքսը» նույնիսկ գոլ ընդունեց իր դարպասը, որքան նախորդ 19 հանդիպումներում: «Այաքսը» պարտություն կրեց 3-4 հաշվով: Նա շարունակում է 55 միավորով գլխավորել առաջնության աղյուսակը: «Էյնդհովենը» հետ է մնում 15 միավորով (սակայն այս թիմը մեկ խաղ պակաս է անցկացրել):

Մի դրվագ «Այաքս»-«Էյնդհովեն» հանդիպումից

օրվա հետքով

BBC

Ադրբեջանը բավարարված չէ Կոպենհագենի գագաթաժողովի արդյունքներից

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնում է BBC ռադիոկայանը, Կոպենհագենում կայացած ԵԱՀԿ անդամ երկրների գագաթաժողովից սպասվում էր ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հարցում որոշակի առաջխաղացում, որը, սակայն, տեղի չունեցավ:

Խնդրի կարգավորմանը միջնորդող ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի համանախագահողները շատ չպնդեցին հակամարտության կարգավորման, այսպես կոչված, «լիսաբոնյան սկզբունքների» վրա, այն է, երբ ԵԱՀԿ անդամ երկրների ղեկավարները, բացառությամբ Հայաստանի նախագահի, համաձայնության եկան, որ ղարաբաղյան հակամարտությունը պետք է կարգավորվի Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության սահմաններում:

Ըստ BBC գործակալության, գագաթաժողովի ընթացքում ղարաբաղյան խնդրի նկատմամբ ԱԳ նախարարների դրսեւորած հանդուրժողական վերաբերմունքը բացատրվում է ՀՀ նախագահի՝ վերջին ժամանակներում կատարած սենսացիոն հայտարարություններով:

Միեւնույն ժամանակ, BBC-ի Բաքվի թղթակիցը, լուսաբանելով ադրբեջանական կողմի կարծիքները, նշում է, որ Ադրբեջանում գագաթաժողովի արդյունքներից բավարարվածությունը, ըստ երեւույթին, ավելի փոքր է: Այդ է վկայում գոնե այն փաստը, որ գագաթաժողովի ավարտից հետո, երեք օրվա ընթացքում Ադրբեջանի իշխանությունները լռության էին մատնել դրա արդյունքները: Միայն դեկտեմբերի 22-ին կայացավ Կոպենհագենի գագաթաժողովին նվիրված Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասանովի ճեպազրույցը. դա միանշանակ ցույց է տալիս հանդիպման արդյունքների անսպասելիությունը ադրբեջանական կողմի համար:

BBC-ի տեղեկատվության մեջ կարծիք է հայտնվում այն մասին, որ Կոպենհագենում առաջին հերթին հաղթանակ տարավ խաղաղարար գործընթացը:

Գագաթաժողովի ընթացքում տպավորություն ստեղծվեց, որ Հայաստանը փորձում էր հասնել մի նոր արդյունքի՝ ի տարբերություն տարածքային ամբողջականության սկզբունքը ամրագրող Լիսաբոնյան գագաթաժողովի: Իր հերթին, Ադրբեջանը հույսեր էր կապում գործընթացի որոշակի արագացման հետ՝ հիմնվելով աշնանը ի հայտ եկած հուսադրող նշանների վրա:

Ամեն դեպքում, գագաթաժողովը չընդունեց ղարաբաղյան խնդրին վերաբերող այնպիսի որոշում, որը թույլ կտար ենթադրել, որ անցնող տարին որոշիչ դարձավ հակամարտության կարգավորման առումով, նշում է BBC-ն:

Հետաքննություն Ուկրաինայի նախկին վարչապետի դեմ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ուկրաինայի դատախազությունը հետաքննություն սկսեց երկրի նախկին վարչապետ Պավել Լազարենկոյի նկատմամբ: Լազարենկոն մեղադրվում է պետական միջոցների հաշվին իր քաղաքամերձ առանձնատունը վերանորոգելու համար: Առանձնատան վրա ծախսված գումարը գնահատվում է 5 մլն գրիվնա, ինչը համարժեք է 2,5 մլն դոլարի: Լազարենկոն վարչապետի պաշտոնը զբաղեցրել է մոտ 1 տարի: Այս տարվա հուլիսին նախագահ Լեոնիդ Կուչման ազատեց նրան վարչապետի պաշտոնից՝ տնտեսական բարեփոխումները տապալելու մեղադրանքով: Ներկայումս Լազարենկոն գլխավորում է ընդդիմադիր «Ռոմադա» կուսակցությունը եւ համարվում է 99 թվականի նախագահական ընտրությունների հավանական թեկնածու:

Ռուսաստանը թեթեւացնում է բանտերը

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, BBC: Ռուսաստանի Պետդուման հաստատեց 35 հազար բանտարկյալների համաներում շնորհելու օրինագիծը: Դրանց մեծամասնությունը մանր հանցագործությունների համար բանտարկվել է մինչեւ 3 տարի ազատազրկման եւ ազատազրկման ժամկետը լրանալու է առաջիկա կես տարվա ընթացքում: Համաներումը նպատակ ունի թեթեւացնելու Ռուսաստանի բանտերի գերծանրաբեռնվածությունը: Նոյեմբերին, երբ նախագահ Ելցինն առաջարկեց համաներում հայտարարել, նա ասում էր, թե Ռուսաստանի բանտերում տիրող հակասանիտարական վիճակը չի համապատասխանում ո՛չ Ռուսաստանի քրեական օրենսգրքին եւ ո՛չ էլ այն պարտավորություններին, որոնք ստանձնել է Ռուսաստանը, երբ ընդգրկվել է Եվրախորհրդի մեջ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյակոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:
Հեռ.՝ 55-66-56

ԿՈՐԵԼ Է
Նոր Նորքի թաղապետարանի թիվ 16 մսուր-մանկապարտեզի կլոր կնիքը: Համարել անվավեր:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

հայաստան համահայկական հիմնադրամը
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՆԸ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ին ժ. 12.00-24.00
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԻ ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԱՐԱԹՈՆ
ՆՊԱՍՏՆԵՐ
ՀՀ եւ ԼՂՀ ԶՈՀՎԱԾ ԵՒ I ԿԱՐԳԻ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ
ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ
ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՄԱՐ
ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԱՐԱԹՈՆԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՁԵՒԵՐԸ

ուղղակի մուծում դեկտեմբերի 27-ին Կամերային երաժշտության տանը

փոխանցում «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի ՀՀ ԿԲ 103003215672 հաշվին

խոստում-հայտարարություն հեռախոսով 52.64.74, 58.07.82, 52.09.40, 56.01.06, 58.33.94, 58.73.92 կառ. 59.44, 64.08

Դեկտեմբերի 1-31-ը կատարված բոլոր մուծումները հաշվարկվում են այս ծրագրին

ԲԱՐԻ ԳՈՐԾՈՎ ԴԻՄԱՎՈՐԵՆՔ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

ADANA
COMMERCIAL BANK

ԻՆՉՊԵՍ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Ադանա» բանկը հայտարարում է Հայաստան շտապ փոխանցումներ կատարելու ասպարեզում ծառայությունների ոլորտի ընդլայնման մասին: Այսուհետ 24 ժամվա ընթացքում ձեզ կարող են փոխանցումներ կատարել աշխարհի ցանկացած կետից եւ գործնականորեն Ռուսաստանի բոլոր տարածաշրջաններից՝ «Ադանա» բանկի, «Կրեդիտ-Մոսկվա» բանկի եւ Ռուսաստանի Արտաքին առեւտրի բանկի (Վնեշտորգբանկ) մասնաճյուղերի թղթակցական ցանցի միջոցով:

Մոսկվայից եւ Սանկտ Պետերբուրգից դրամական փոխանցումների իրականացման փոխսադրույքը՝ 1%: Ռուսաստանի տարածաշրջաններից փոխսադրույքը՝ 1% կամ առնվազն 10 դոլար:

Ձեզ սպասում ենք հետեւյալ հասցեներով՝
Մոսկվայում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա» ԲԱԸ
Սոլժենիցինովսկի 6-րդ նրբանցք, 8 (մետրոյի «Պավելեցկայա» կայարան) Հեռ. 237-55-93, 233-42-43
Սանկտ Պետերբուրգում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա», «Սանկտ-Պետերբուրգսկի» մասնաճյուղ
Սադովայա փող., 54 (մետրոյի «Սադովայա» կայարան):
Հեռ. 310-19-67, 310-13-69
Երեւանում՝ «Ադանա» բանկ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Նալբանդյան 5:
Հեռ./Ֆաքս՝ +(885)39 07157, +(885) 2 585980
Տելեքս՝ (64) 243340 ADANA SU

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

Սանկտ-Պետերբուրգ, Բոլշայա Մորսկայա փ. 29	հեռ. (812)	312-78-00
Բլագովեշչենսկ, Սովետսկիյ նրբ. 65/1	հեռ. (4162)	42-10-47
Խաբարովսկ, Մոսկովսկայա փ. 7	հեռ. (4212)	33-58-13
Վիբորգ, Կրեպոստնայա փ. 16	հեռ. (81278)	2-53-02
Նախոդկա, Շկոլնայա փ. 19	հեռ. (42366)	4-69-71
Նովոռոսիյսկ, Սովետների փ. 47	հեռ. (86134)	5-74-14
Սոչի, Կարլ Լիբկնեխտի փ. 10	հեռ. (8622)	92-73-35
Կրասնոյարսկ, Լենինի փ. 143	հեռ. (3912)	21-85-29
Իրկուտսկ, Սվերդլովի փ. 40	հեռ. (3952)	24-16-72
Ստավրոպոլ, Կոմինտերնի փ. 7	հեռ. (8652)	26-17-54
Կալինինգրադ, Բոլնիչնայա փ. 5	հեռ. (0112)	34-05-00

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

«Նոյյան տապան» լրատվական գործակալությունը հայտարարում է մրցույթ թողարկող խմբագրի թափուր տեղի համար: Պարտադիր է հայերենի եւ ռուսերենի գերազանց իմացությունը: Խմբագրի աշխատանքի փորձը, համակարգչով աշխատելու հմտությունը ցանկալի է:

Դիմել. Երեւան, Իսահակյան 28, 3-րդ հարկ, ժամը 15–18:
Հեռախոս՝ 52-43–18, 52-42-79, 56-59-65

Robin Generators **RGX3500**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ:
☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 Կվտ	2.5 Կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 Կվտ	3.0 Կվտ	6.1 ժ	

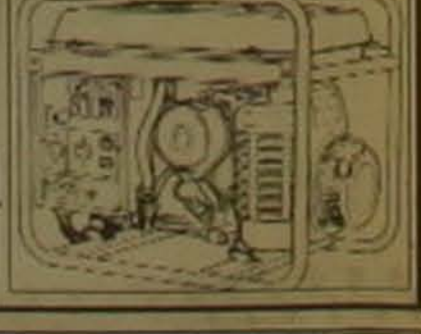

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 739. Տպաքանակը 6000. Ստորագրված է տպագրության 24. 12. 1997. Գինը 100 դրամ